

IK WIL FOKKEN MET MIJN FINSE LAPPENHOND

WAT MOET IK WETEN ALS FOKKER OF ALS DEKREU EIGENAAR

Definitieve versie MAART 2018

copyright FLVN

Voorwoord

De FLVN bestaat dit jaar 15 jaar. Opgericht door een aantal enthousiaste Finse Lappenhonden eigenaren en Ton en Kees Asselbergs. Het gedeeld plezier van een Finse Lappenhond als huishond, leuke dingen samen doen en kleinschalige gezonde fok stond voor hun centraal.

In 2005 had de FLVN haar eerste fokreglement. Intussen zijn we een aantal versies en aanverwante documenten met afspraken verder. De fokkers, een aantal reu eigenaren en het bestuur hebben daar de afgelopen jaren in overleg met elkaar op geïnvesteerd. Waarbij we steeds sterker met elkaar voor ogen houden dat het niet gaat om wat we afspreken maar waarom we die afspraak met elkaar maken: hoe draagt het bij om gezonde Finse Lappenhonden te behouden voor de toekomst met hun kenmerkende uitstraling, energie, gekkigheden en pienterheid.

In de jaren negentig van de vorige eeuw (dat klinkt als lang geleden.....) is het met drie fokkers begonnen en inmiddels zijn we ongeveer met twintig, al dan niet FLVN lid. Tijd om alle afspraken in verschillende documenten te bundelen tot één overzichtelijk en gebruiksvriendelijk document, zodat elk lid dat overweegt te gaan fokken met teef of reu, of al fokt beschikt over dezelfde en de juiste informatie. En dat zichtbaar wordt dat de verschillende afspraken met elkaar samenhangen.

Afspraken en onderliggende overwegingen zijn niet statisch. Je kunt tegenstrijdigheden in het document tegenkomen of van mening zijn dat andere inzichten of bepaalde kennis onvoldoende is meegewogen. Indien er sprake is van voortschrijdend wetenschappelijk of maatschappelijk inzicht of tekst niet helder is, laat het weten! Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid gemaakte afspraken en de overwegingen daarbij tegen het licht te blijven houden en vooral daarover onze meningen met elkaar te delen om tot keuzes te komen waarvan wij menen dat die op dat moment recht doen aan onze Finse Lappenhonden.

Laura Rutten

Februari 2018

INHOUD

WELKE AFSPRAKEN HEBBEN WE GEMAAKT

1. ERKENNING (ASPIRANT) FLVN FOKKER
2. VERENIGINGSFOKREGLEMENT
3. DE FOKKER EN DE FOKKERIJCOMMISSIE
4. NESTCONTROLE
5. RAS- EN PUPINFO
6. DISPENSATIE

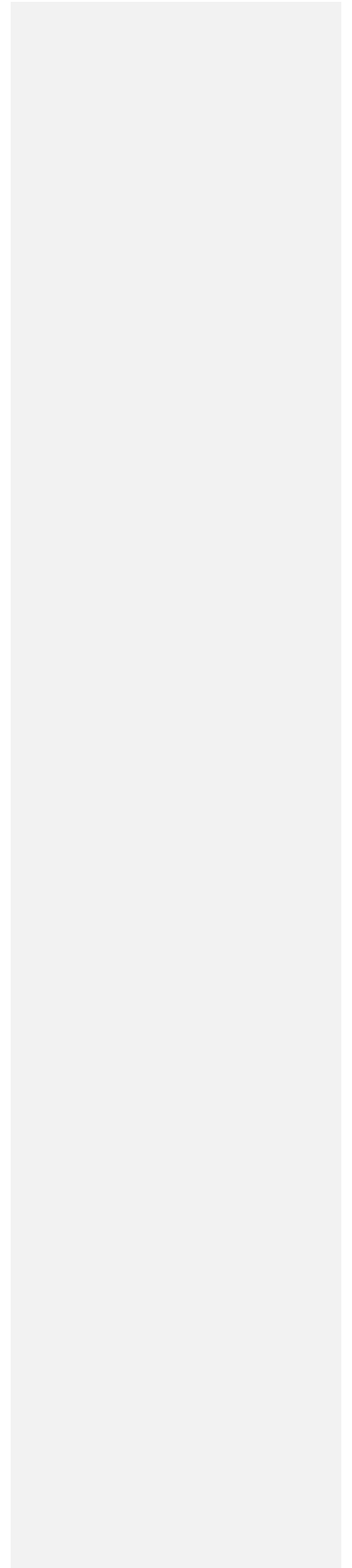
WAAROM DEZE AFSPRAKEN

7. VISIE OP (ASPIRANT) FLVN FOKKER
8. VISIE OP GEDRAGEN FOKBELEID
9. VISIE OP DE FOKKERIJCOMMISSIE

BIJLAGEN

1. **Formulier Aanvraag erkenning (aspirant) FLVN fokker**
2. **Formulier nestcontrole**
3. **Voorbeeld koopovereenkomst incl. handleiding voor koper**

WELKE AFSPRAKEN HEBBEN
WE GEMAAKT

1. ERKENNING (ASPIRANT) FLVN FOKKER

Inhoud reglement:

1. Termen en definities.
2. Voorwaarden en procedure om aspirant FLVN Fokker te worden
3. Voorwaarden en procedure om FLVN Fokker te worden.
4. Voorwaarden en procedure om (aspirant) FLVN Fokker te blijven.
5. Beëindiging van erkenning (aspirant) FLVN Fokker.
6. Rechten behorend bij de erkenning (aspirant) FLVN Fokker.
7. Gedragscode behorend bij de erkenning (aspirant) FLVN Fokker.

1. Termen en definities

- 1.1 FLVN: Finse Lappenhonden Vereniging Nederland.
- 1.2 Bestuur: Het bestuur van de FLVN.
- 1.3 Fokkerijcommissie: De door het bestuur benoemde commissie zoals omschreven in het 'Besluit fokkerijcommissie' van 20 oktober 2012.
- 1.4 Fokker: De bij de Raad van Beheer geregistreerde eigenaar (HR RvB, Art. 2c en 2d) van de teef ten tijde van de dekking en/of ten tijde van de worp.
- 1.5 Fokreglement: Het geldende rasspecifieke fokreglement zoals die door de Algemene Ledenvergadering van de FLVN is vastgesteld.
- 1.6 FLVN Fokker: de fokker die door de FLVN als zodanig is erkend en waarmee de FLVN een intentieovereenkomst heeft afgesloten.
- 1.7 De FLVN aspirant Fokker: de fokker die door de FLVN als zodanig is erkend en waarmee de FLVN een intentieovereenkomst heeft afgesloten.
- 1.8 Erkenningcertificaat: Door het bestuur ondertekend document waaruit de erkenning als aspirant FLVN Fokker of als FLVN Fokker blijkt en een intentieverklaring is dat de fokker en de FLVN zullen samenwerken conform de regels en intenties in dit reglement.
- 1.9 Deskundigheid bevorderende activiteiten: activiteiten die als doel hebben kennis en vaardigheden met betrekking tot het gezond fokken en houden van honden in zijn algemeenheid en in het bijzonder de Finse Lappenhond over te dragen.

2. Voorwaarden en procedure om aspirant FLVN Fokker te worden

- 2.1 De fokker is bij aanvraag tenminste 90 dagen lid van de FLVN
- 2.2 De fokker is eigenaar van tenminste één teef.
- 2.3 De fokker heeft voorafgaand aan de 'Aanvraag erkenning aspirant FLVN Fokker' een FLVN Fokker bezocht en gesproken ter voorbereiding op het fokken.
- 2.4 De fokker dient uiterlijk 3 maanden voor het geplande nest een schriftelijke aanvraag in met het formulier 'Aanvraag erkenning (aspirant) FLVN Fokker' bij de secretaris van het FLVN bestuur.

- 2.5 Met de indiening van de aanvraag verklaart de aanvrager bekend te zijn met de inhoud van de erkenningregeling en de verplichtingen die daaruit voortvloeien te zullen nakomen.
- 2.6 Het bestuur geeft binnen een termijn van vier weken antwoord op deze aanvraag.
- 2.7 De erkenning als aspirant FLVN Fokker wordt bevestigd door het bestuur met een erkenningcertificaat.

3. Voorwaarden en procedure om FLVN Fokker te worden

- 3.1 De fokker heeft gedurende twee jaar de erkenning van aspirant FLVN Fokker en heeft in die periode voldaan aan art. 4 van dit reglement.
- 3.2 De fokker is eigenaar van tenminste één teef.
- 3.3 De fokker dient een schriftelijke aanvraag in met het formulier 'Aanvraag erkenning (aspirant) FLVN Fokker' bij de secretaris van het FLVN bestuur.
- 3.4 Met de indiening van de aanvraag verklaart de aanvrager bekend te zijn met de inhoud van de erkenningsregeling en de verplichtingen die daaruit voortvloeien te zullen nakomen.
- 3.5 Het bestuur geeft binnen een termijn van vier weken antwoord op deze aanvraag.
- 3.6 De erkenning als FLVN Fokker wordt bevestigd door het bestuur met een erkenningcertificaat.

4. Voorwaarden en procedure om (aspirant) FLVN Fokker te blijven

- 4.1 De (aspirant) FLVN Fokker houdt zich aan het verenigingsfokreglement.
- 4.2 De (aspirant) FLVN Fokker houdt zich aan de regels over het inschakelen van de fokkerijcommissie en verleent medewerking aan de FLVN nestcontrole.
- 4.3 De (aspirant) FLVN Fokker neemt, in een periode van twee jaar na erkenning, minimaal deel aan twee deskundigheid bevorderende activiteiten. Waarvan minimaal één een door de FLVN georganiseerde deskundigheid bevorderende activiteit is.
- 4.4 De (aspirant) FLVN Fokker meldt bij de secretaris van het bestuur aan welke deskundigheid bevorderende activiteiten is deelgenomen. Een certificaat waaruit de deelname blijkt wordt met de melding meegezonden. Van deskundigheid bevorderende activiteiten georganiseerd door de FLVN houdt de fokkerijcommissie de presentie bij. De fokkerijcommissie meldt dit bij het bestuur met het toesturen van de getekende presentielijst.

5. Beëindiging erkenning (aspirant) FLVN Fokker

- 5.1 De erkenning kan op ieder moment door de (aspirant) FLVN Fokker worden beëindigd.
- 5.2 Beëindiging van het FLVN lidmaatschap leidt onmiddellijk tot beëindiging van de erkenning (aspirant) FLVN Fokker.
- 5.3 Het overtreden van het verenigingsfokreglement leidt onmiddellijk tot beëindiging van de erkenning (aspirant) FLVN Fokker.
- 5.4 Als de (aspirant) FLVN Fokker art. 4.2, 4.3 en/of 4.4 van dit reglement niet nakomt, attendeert het bestuur de fokker daar schriftelijk op. Het bestuur geeft de fokker een redelijke termijn om alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen. Indien de (aspirant)FLVN Fokker hier niet aan voldoet wordt de erkenning beëindigd.
- 5.5 Als de erkenning als (aspirant) FLVN Fokker wordt beëindigd, zal de fokker geen uitingen meer gebruiken die de indruk (kunnen) wekken, dat hij nog (aspirant) FLVN Fokker is.

6. Rechten behorend bij de erkenning (aspirant) FLVN Fokker

- 6.1 De (aspirant) FLVN Fokker mag zich (aspirant) FLVN Fokker noemen en mag het bijbehorende logo voeren.
- 6.2 De (aspirant) FLVN Fokker wordt opgenomen op de lijst van (aspirant) FLVN Fokkers op de website van de FLVN.
- 6.3 De (aspirant) FLVN Fokker zal potentiële kopers die zich melden via de ras- en pupinfo doorverwezen krijgen.
- 6.4 De (aspirant) FLVN Fokker mag rekenen op ondersteuning van de FLVN bij het fokken met zijn Finse Lappen hond, waar mogelijk door de fokkerijcommissie.
- 6.5 Alle (aspirant)FLVN Fokkers worden vertegenwoordigd in de fokkerijcommissie door twee uit hun midden gekozen leden.

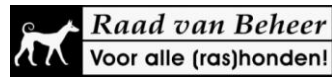
7. Gedragscode behorend bij erkenning (aspirant) FLVN Fokker

- 7.1 De (aspirant) FLVN Fokker gaat zorgvuldig om met de gegevens die hem door de FLVN worden verstrekt.
- 7.2 De (aspirant) FLVN Fokker is zich bewust dat hij als fokker representant is voor de FLVN.
- 7.3 De (aspirant) FLVN Fokker levert een actieve bijdrage aan het monitoren van het Finse Lappen honden bestand in Nederland
- 7.4 De (aspirant) FLVN Fokker levert een actieve bijdrage aan de verdere ontwikkeling van het FLVN fokbeleid.

2. VERENIGINGSFOKREGLEMENT

Verenigingsfokreglement

Finse Lappenhonden Vereniging Nederland
voor het ras: Finse Lappenhond

Vastgesteld 18 MAART 2018

1. ALGEMEEN

1.1. **Totstandkoming**

Dit fokreglement voor de vereniging "Finse Lappenhonden Vereniging Nederland (FLVN)", hierna te noemen, de vereniging, beoogt bij te dragen aan de behartiging van de belangen van het ras de Finse Lappen hond zoals deze zijn verwoord in de statuten en het huishoudelijk reglement van de vereniging. Dit Verenigingsfokreglement (hierna: VFR) is goedgekeurd door de algemene ledenvergadering van de vereniging op 18 maart 2018. Inhoudelijke aanpassingen van het VFR kunnen uitsluitend plaatsvinden met instemming van de algemene ledenvergadering van de vereniging.

1.2. **Relatie tot Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland**

Het bestuur van de vereniging verplicht zich, de door de Algemene Vergadering van de Vereniging Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland vastgestelde wijzigingen van het Kynologisch Reglement (hierna: KR), die betrekking hebben op dit VFR, terstond hierin door te voeren. In tegenstelling tot het gestelde in artikel 1.1 behoeven deze wijzigingen niet de goedkeuring van de algemene ledenvergadering van de vereniging. Dit ontslaat de individuele fokker niet van de plicht, zelf op de hoogte te zijn en te blijven van recente wijzigingen in het KR, ook als het bestuur van de vereniging hier in gebreke blijft.

1.3. **Definities**

Voor wat betreft de omschrijving van de in dit VFR genoemde definities gelden de omschrijvingen zoals vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement en het Kynologisch Reglement van de Vereniging Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland.

1.4. **Externe regels**

Voor wat betreft de externe regelgeving gelden de regels zoals vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement en het Kynologisch Reglement van de Vereniging Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland.

1.5. **Inschrijving nest**

Inschrijving van een nest in het Nederlandse Honden Stamboek (NHSB) door de Vereniging Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland vindt plaats conform de regels zoals vastgelegd in het Kynologisch Reglement.

1.6. **Gelding VFR**

Dit VFR geldt voor alle leden van de vereniging.

1.7. **Fokcertificaat:**

Bij naleving van het reglement ontvangt de fokker na de geboorte van een nest het FLVN fokcertificaat.

1.8. **Aansprakelijkheid**

De verantwoordelijkheid voor het fokken en afleveren van pups ligt bij de fokker. De vereniging aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele gebreken bij de pup, gekocht bij een fokker. Ook als deze zich houdt aan het bepaalde in dit VFR.

1.9. **(Aspirant) FLVN fokker**

Alleen leden met de status '(aspirant) FLVN Fokker', zoals omschreven in het reglement 'Erkenning (aspirant) FLVN Fokker' kunnen gebruik maken van de ondersteuning van de vereniging zoals omschreven in artikel zes van genoemd reglement.

2. FOKREGELS

Artikel VIII.2 KR in samenhang met regels van de vereniging.

- 2.1. Een teef mag niet worden gedekt door haar grootvader, haar vader, haar broer, haar halfbroer*, haar zoon of haar kleinzoon.

* Aanpassing ivm wijziging Kynologisch reglement per 1 december 2020

- 2.2. Pups, voortgekomen uit één van de genoemde combinaties, zullen niet in het NHSB worden ingeschreven (Artikel VIII.2 KR en Artikel III.14 lid 1l KR).

Herhaalcombinaties:

Eén keer toegestaan indien het eerste nest van dezelfde oudercombinatie kleiner was dan vier.

- 2.3.

Minimum leeftijd reu:

De leeftijd van de reu op de dag van de dekking is tenminste 22 maanden.

- 2.4.

Aantal dekkingen:

Een reu mag maximaal 5 geslaagde dekkingen uitvoeren bij teven die staan ingeschreven

- 2.4.1. Als geslaagde dekking geldt een dekking waaruit minimaal één levende pup is voortgekomen en ingeschreven in het NHSB.

NB 1: In bijzondere omstandigheden zal een nest niet worden ingeschreven in het NHSB (artikel III.14 KR). Ook dan wordt uitgegaan van een geslaagde dekking.

NB 2: Indien sperma wordt gebruikt van de reu voor kunstmatige inseminatie (KI), telt dit mee als een 'dekking'.

- 2.4.2. Bij het maximaal aantal dekkingen zijn de volgende restricties in acht te nemen: Het maximaal aantal dekkingen wordt verdeeld over drie leeftijdsperiodes van de reu.

Van zowel de 1^e als de 2^e leeftijdsperiode mag maximaal 1 dekking bewaard worden voor een latere leeftijdsperiode (zie onderstaand schema).

	spreiding dekkingen		
	22 mnd-4 jaar	4-8 jaar	>8 jaar
<i>basisregel</i>	2	2	1
<i>1 dekking bewaren</i>	0	3	1
	0	2	2
	1	3	1
	1	2	2
	2	0	2
	2	1	2
<i>2 dekkingen bewaren</i>	0	0	3
	0	1	3
	1	1	3
	1	0	3

- 2.5. **Cryptorchide en monorchide:**
Cryptorchide of monorchide reuen zijn uitgesloten van de fokkerij.
- 2.6. **Gebruik buitenlandse dekreuen:**
Wanneer een fokker voor een dekking een reu gebruikt, die in een door de Fédération Cynologique Internationale (hierna: FCI) erkend buitenlands stamboek staat ingeschreven, dan moet deze reu voldoen aan de eisen van dit reglement. De controle of de dekking aan de eisen van dit reglement voldoet is een verantwoordelijkheid van de fokker.
- 2.7. **Kunstmatige inseminatie met vers of ingevroren sperma van een in leven zijnde reu:**
Voor deze dekking gelden de regels van dit VFR alsof het een natuurlijke dekking betreft.
- 2.8. **Kunstmatige inseminatie met ingevroren sperma van een overleden reu:**
Voor deze dekking gelden de regels van dit VFR alsof het een natuurlijke dekking betreft met een uitzondering ten aanzien van de in artikel 4.2 beschreven geldigheid van het ECVO oogonderzoek. Hiervoor geldt, dat ten tijde van de inseminatie wordt uitgegaan van de laatst bekende gegevens.

3. WELZIJSREGELS (Artikel VIII.1 KR)

- 3.1 De leeftijd van de teef op de dag van de dekking is tenminste 22 maanden.
- 3.2 Een teef, waaruit niet eerder pups zijn geboren, mag niet worden gedekt na de dag waarop zij de leeftijd van 72 maanden heeft bereikt.
- 3.3 Een teef, waaruit eerder pups zijn geboren, mag niet meer worden gedekt na de dag waarop zij de leeftijd van 96 maanden heeft bereikt.
- 3.4 Een teef mag niet meer worden gedekt na de dag waarop haar derde nest is geboren.
- 3.5 Een teef mag niet worden gedekt als deze dekking tot gevolg heeft dat tussen de geboortes van twee opeenvolgende nesten van deze teef geen termijn van tenminste 12 maanden zit.
- 3.6 Een teef mag niet worden gedekt binnen 24 maanden na de dag van de dekking voor een voorvorig nest van die teef.

4. GEZONDHEIDSREGELS

- 4.1. **Gezondheidsonderzoek (screening) ouderdieren:** Preventieve screening van ouderdieren moet, als het gaat om: Heupdysplasie (hierna: HD) onderzoek, Elleboogdysplasie (hierna: ED) onderzoek, oogonderzoek en doofheidonderzoek, plaatsvinden door deskundigen die erkend zijn door de Raad van Beheer conform de door de Raad van Beheer voor deze onderzoeken opgestelde en/of goedgekeurde onderzoeksprotocollen.
- 4.1.1. Gezondheidsonderzoeken van in het buitenland geregistreerde honden moeten door een door de FCI erkende instantie of dierenarts worden uitgevoerd.
- 4.2. **Verplicht screeningsonderzoek:**
Op basis van wetenschappelijk onderzoek zijn geen gezondheidsproblemen binnen het ras vastgesteld. In het kader van de preventie van erfelijke afwijkingen moeten de ouderdieren vóór de dekking onderzocht worden op:
- **Heupdysplasie:** Op de datum van het onderzoek dient de hond conform de regels van de FCI een leeftijd van minimaal 12 maanden te hebben.
 - **Oogafwijkingen:** De uitslag van het ECVO oogonderzoek mag op de dag van de dekking niet ouder zijn dan 12 maanden.
 - **DNA onderzoek pra-prcd:** Als de status van zowel teef als reu onbekend is, dient één van beiden te worden onderzocht.
 - **DNA onderzoek ziekte van Pompe:** Als de status van zowel teef als reu onbekend is, dient één van beiden te worden onderzocht.
- 4.2.1. Onderzoeksuitslagen van ouderdieren dienen aan de fokkerijcommissie van de vereniging te worden toegestuurd en worden gepubliceerd in het clubblad.
- 4.3. **Aandoeningen:** Met honden die lijden aan één of meer van onderstaande aandoeningen mag niet worden gefokt:
- HD D of slechter;
 - HD C; met uitzondering als het andere ouderdier HD A of HD B heeft
 - Erfelijk beschouwde oogafwijkingen vastgesteld door ECVO onderzoek of dna-onderzoek:
 - Progressieve Retina Atrofie (hierna: PRA); met uitzondering van prcd-PRA B of b (drager), mits het andere ouderdier prcd-PRA A of a (vrij) heeft.

A = vrij van prcd-PRA op grond van genetische test, a = vrij van prcd-PRA op basis van A uitslag van zowel de moeder als vader van het betreffende dier.
 - Membrana Pupillaris Persistens (MPP):
met uitzondering van MPP iris mits het andere ouderdier MPP vrij is
 - Cataract (congenitaal en niet-congenitaal)

- Persisterende Hyperplastische Tunica Vasculosa Lentis/ Primair Vitreum (PHTVL/PHPV) graad 2-6
- Retinadysplasie (RD): geografisch en totaal
- Distichiasis met commentaar ernstig
- Entropion/ Trichiasis
- Ectropion

Voor hier niet nader genoemde erfelijk beschouwde oogafwijkingen worden de geldende richtlijnen van het European College of Veterinary Ophthalmologists (ECVO) gevolgd. Het bestuur van de vereniging behoudt zich het recht anders te beslissen indien voortschrijdend inzicht daar aanleiding toegeeft.

- Ziekte van Pompe: glycogen storage disease type 2 (GSD II); Met uitzondering van GSD II B of b (drager) mits het andere ouderdier GSD II A of a (vrij) heeft.

A = vrij van GSD II op grond van genetische test, a = vrij van GSD II op basis van A uitslag van zowel de moeder als vader van het betreffende dier.

- Epilepsie

4.4. **Diskwalificerende fouten:** Met honden met één of meer diskwalificerende fouten conform de rasstandaard mag niet worden gefokt.

4.5. **Overige gevallen:** Als op basis van de gezondheid of het gedrag van een of meerdere nakomelingen moet worden verondersteld dat het ouderdier een ziekte of afwijking heeft of vererft, kan dit ouderdier van de fokkerij worden uitgesloten. Indien het daarbij gaat om een fokuitsluitende ziekte of afwijking, zoals genoemd in artikel 4.3, kunnen de eigenaren van de ouderdieren door het bestuur van de vereniging worden verplicht hun honden op die ziekte of afwijking te laten onderzoeken. Het bestuur van de vereniging maakt haar besluit schriftelijk bekend aan de eigenaren.

5. GEDRAGSREGELS

5.1. **Karaktereisen:** Beide ouderdieren moeten voldoen aan de karaktereisen zoals die in de rasstandaard zijn beschreven.

6. EXTERIEURREGELS

- 6.1. **Kwalificatie:** Beide ouderdieren moeten minimaal twee keer hebben deelgenomen aan een door de Raad en/of FCI gereguleerde expositie, en daar minimaal 2x de kwalificatie zeer goed hebben behaald onder twee verschillende keurmeesters.
 - 6.1.1. Het vorige lid geldt na het bereiken van de leeftijd van 15 maanden en de voorkeur gaat uit naar door de vereniging georganiseerde (kampioens)clubmatches.
 - 6.1.2. Bewijs van de verplichte kwalificaties wordt aan de fokkerijcommissie van de vereniging toegestuurd.

7. REGELS AFGIFTE EN WELZIJN PUPS

- 7.1. **Ontwormen en enten:** De fokker draagt zorg voor het deugdelijk ontwormen en inenten van de pups volgens gangbare veterinaire inzichten en voor een volledig door de dierenarts ingevuld en ondertekend Paspoort voor Gezelschapsdieren. De pups dienen bij aflevering adequaat ontwormd te zijn en zij dienen voorzien te zijn van een unieke ID transponder, geplaatst door een medewerker van de Raad van Beheer.
- 7.2. **Aflevering pups:** De pups mogen niet eerder worden afgeleverd dan op de leeftijd van 7 weken. Tussen de eerste enting en de overdracht aan de nieuwe eigenaar moeten minimaal 7 dagen zitten.
- 7.3. **Socialisatie:** De fokker draagt zorg voor een goede socialisatie en verzorging van de pups.

8. SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

- 8.1. **Sancties:** Het bestuur is bevoegd de sancties zoals omschreven in de artikelen 15, 16 en 17 van de Statuten op te leggen aan diegenen die zich niet houden aan de in dit reglement vastgestelde regels.
 - 8.1.1. De procedure van artikel twee van het 'Huishoudelijk reglement Finse Lappenhonden Vereniging Nederland' is van toepassing.
- 8.2. **Onvoorziene situaties:** In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet beslist het bestuur van de vereniging.
- 8.3. **Dispensatie:**
Het bestuur kan eventueel met advies van de fokkerijcommissie, zoals omschreven in het 'Besluit fokkerijcommissie' dispensatie verlenen van het bepaalde in dit reglement.
- 8.4. **Evaluatie:** Evaluatie van dit reglement zal iedere vijf jaar plaatsvinden of zoveel eerder indien daartoe besloten wordt in de algemene ledenvergadering van de vereniging.
- 8.5. **Inwerkingtreding:** Dit Verenigingsfokreglement treedt in werking, nadat het reglement is goedgekeurd door het bestuur van de Raad van Beheer conform de artikelen 10 HR en VIII. 5+ 6 KR.
- 8.6. Dit reglement is niet van toepassing op nesten die geboren worden uit een teef gedekt op of voor de dag waarop dit reglement in werking treedt.
- 8.7. Gezondheidsuitslagen, exterieur-, gedrags- en/of werkkwalificaties die zijn afgegeven en/of voor de inwerkingtreding van dit reglement hebben plaatsgevonden, worden geacht onder de werking van dit reglement te zijn inbegrepen.

Aldus vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering van de (Finse Lappenhondenvereniging Nederland) op 18 maart 2018.

De voorzitter,

De Secretaris

3. DE FOKKER EN DE FOKKERIJCOMMISSIE

Regels voor de fokker

De (aspirant) FLVN Fokker werkt op de volgende wijze samen met de fokkerijcommissie (FC) bij een gepland nest:

- Elk gepland nest wordt schriftelijk gemeld aan de FC.
- Het geplande nest wordt tenminste drie maanden voor de verwachte loopsheid van de teef bij de FC gemeld.
- Uiterlijk één maand voor de verwachte dekking worden kopieën van de uitslagen van de vereiste gezondheidsonderzoeken en van de vereiste kwalificaties aan de FC toegestuurd.
- De fokker gaat enkel tot dekking van de teef over na bevestiging van de FC dat het geplande nest voldoet aan art. 2, 3, 4 en 6 van het VFR.
- De fokker meldt de dekking binnen 7 dagen schriftelijk aan de FC.
- Als de gedekte teef niet drachtig blijkt, meldt de fokker dat aan de FC.
- De fokker meldt de geboorte binnen 7 dagen schriftelijk aan de FC.
- Uiterlijk binnen 4 maanden na geboorte van het nest verstrekt de fokker schriftelijk aan de FC de namen van de pups, alsmede de NHSB- en chipnummers en de namen van de eigenaren.

Regels voor de FC

Indien uit de toetsing blijkt dat het geplande nest voldoet aan art. 2, 3, 4 en/of 6 van het VFR, zal de FC binnen één maand na ontvangst van een tijdige melding dit schriftelijk kenbaar maken aan de fokker.

Indien uit de toetsing blijkt dat het geplande nest niet voldoet aan art. 2, 3, 4 en/of 6 van het VFR, zal de FC binnen één maand na ontvangst van een tijdige melding dit gemotiveerd schriftelijk kenbaar maken aan de fokker.

4.NESTCONTROLE

Doel van een nestcontrole

Toetsing naleving VFR art. 7 en huisvesting en verzorging van de teef en haar pups in het licht van besluit houders van dieren.

Sinds september 2015 is het besluit houders van dieren van kracht:

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0035217/2015-09-15>

Hierin zijn regels opgenomen over het houden en verzorgen van dieren in het algemeen als ook specifiek voor het houden van en fokken met honden al dan niet bedrijfsmatig. Hoewel de volgende punten gelden voor degene die bedrijfsmatig honden houden, fokken en verkopen, zijn dit ook geschikte toetspunten bij de fok binnen de FLVN.

- Dat de teef en haar jongen over voldoende bewegingsruimte beschikken.
- Dat de teef en haar jongen voldoende en geschikte nestruimte hebben.
- Dat de ruimte en de daarin gebruikte materialen zijn aangepast aan de fysiologische en gedragsbiologische behoeften van de teef en haar jongen.
- Dat de teef en haar jongen zo nodig bescherming wordt geboden tegen slechte weersomstandigheden en gezondheidsrisico's.
- Dat de teef en haar jongen niet tengevolge van de wijze waarop ze gehuisvest zijn onnodige angst en stress ervaren.

Wanneer wordt gecontroleerd

Het eerste nest van een aspirant FLVN Fokker wordt gecontroleerd. Daarna wordt elk 3e nest van een (aspirant) FLVN Fokker gecontroleerd. Indien er vanuit een controle aandachtspunten naar voren komen, wordt er bij het eerstvolgende nest opnieuw een controle uitgevoerd.

Een nest wordt bij voorkeur op een leeftijd van 7 (marge 6-8 weken) weken gecontroleerd vanwege toetsbaarheid enting/ontworming, afgifte pups en socialisatie.

Hoe wordt gecontroleerd

Er wordt een gesprek gevoerd aan de hand van een aantal vragen (zie bijlage 2) en een observatie van de ruimte waar de teef en de pups verblijven en de interactie van de pups met hun omgeving.

Door wie wordt gecontroleerd en wie coördineert dit

Leden van de fokkerijcommissie of een FLVN lid in opdracht van de fokkerijcommissie, bij voorkeur een (aspirant) FLVN Fokker of dekru eigenaar, voeren de controle uit. Controleurs niet zijnde lid fokkerijcommissie of FLVN Fokker voeren hun eerste controle uit onder begeleiding van een FLVN Fokker.

De coördinator binnen de fokkerijcommissie regelt wie de nestcontrole uitvoert.

De controleur heeft recht op een reiskostenvergoeding (conform het geldende FLVN tarief). Dit wordt aangevraagd bij de penningmeester.

Wat wordt met de informatie van de controle gedaan

Er wordt een schriftelijk verslag gemaakt van de nestcontrole met een weergave van het gesprek en de observatie. Observaties die de controleur in het verslag wil opnemen, zijn met de fokker besproken. Het verslag wordt door de controleur ter kennisgeving aan de fokker toegestuurd en naar de coördinator. De coördinator stelt aan de hand van het verslag vast of voldaan is aan artikel 7 van het FLVN fokreglement en het fokcertificaat kan worden afgegeven. Indien dit niet het geval is, stelt de coördinator het bestuur hiervan op de hoogte en is het aan het bestuur hier over te beslissen en te communiceren met de fokker. Het verslag wordt gearchiveerd.

5. RAS- EN PUPINFO

De ras- en pupinfo is een dienstverlening van de FLVN aan de (aspirant) FLVN Fokkers en aan diegenen die zich een Finse Lappenhond wensen aan te schaffen.

De ras- en pupinfo heeft tot doel aspirant kopers van Finse Lappenhonden te informeren over het ras en over geplande nesten.

De ras- en pupinfo verstrekt alleen informatie over geplande nesten van (aspirant) FLVN Fokkers. Daartoe verstuurt de ras- en pupinfo aan de aspirant koper een overzicht met daarop de naam en contactgegevens van de fokkers die een nest gepland hebben.

De fokker betaalt voor deze dienstverlening na de geboorte van de pups een door de algemene ledenvergadering vast te stellen nestbijdrage aan de FLVN of meldt de aspirant kopers aan als lid van de FLVN; de daarvoor verschuldigde contributie komt gedurende een door de algemene ledenvergadering vastgestelde termijn voor rekening van de fokker. [Informeert bij de penningmeester naar de actuele bedragen.](#)

De FLVN heeft geen rol in afspraken over de pupprijs of in een koopovereenkomst. Dit is een zaak tussen de fokker en de koper.

6. DISPENSATIE

Werkwijze van bestuur en fokkerijcommissie t.a.v. dispensatievragen

Conform art 8.3 van het verenigingsfokreglement heeft het bestuur de mogelijkheid om dispensatie te verlenen van het bepaalde in het fokreglement, met zo gewenst advies van de fokkerijcommissie.

In het voorjaar 2015 is de FLVN visie op gedragen fokbeleid behandeld en aangenomen.

Deze fokvisie is het uitgangspunt voor het fokreglement en voor het bestuur ook het uitgangspunt om een dispensatievraag aan te toetsen.

De fokvisie en de mogelijkheid van dispensatieverlening zijn bedoeld om voortschrijdend inzicht toe te kunnen passen. De praktijk en de aard van de vragen zal ons verder richting geven. Het is zeker niet bedoeld om willekeur te introduceren bij dispensatie afwegingen en toewijzingen.

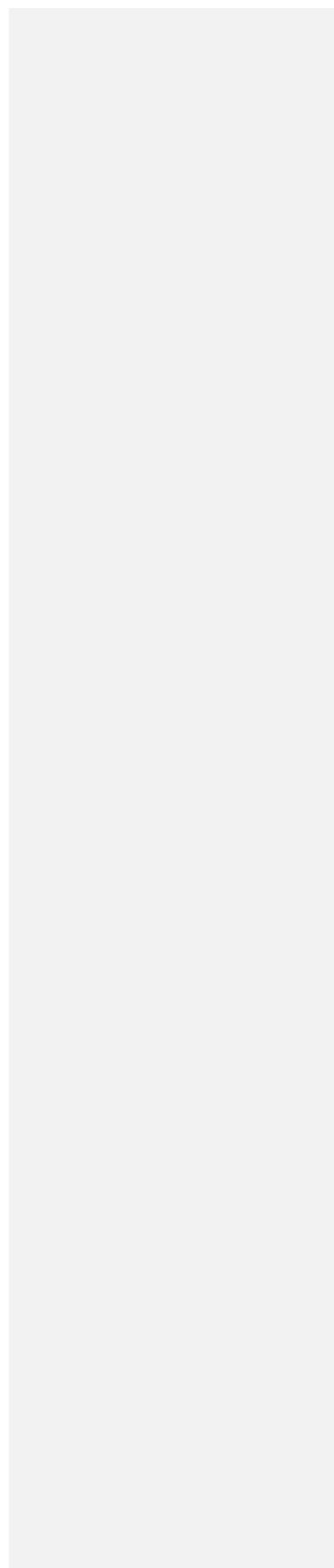
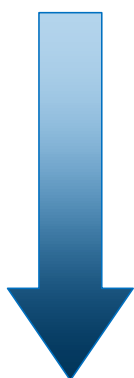
Om de procedure verder te verduidelijken spreken wij, bestuur en fokkerijcommissie het volgende af:

- Een aanvraag voor dispensatie wordt gericht aan het bestuur.
- De aanvrager onderbouwt zijn vraag.
- Het bestuur bevestigt de ontvangst van de dispensatieaanvraag en licht de procedure toe aan de aanvrager en spreekt over de termijnen van beantwoording.
- De vraag voor dispensatie wordt zo gewenst voorgelegd aan de fokkerijcommissie voor advies.
- Mocht het bestuur besluiten door de aard van de dispensatievraag deze niet voor te leggen aan de fokkerijcommissie, dan zal het bestuur de fokkerijcommissie daarvan op de hoogte stellen.
- De fokkerijcommissie rond haar advies af binnen 8 weken (ook rekening houden met vakanties).
- Het advies van de fokkerijcommissie wordt uitgebracht door de fokkerijcommissie minus de bestuursleden.
- Middels een kort verslag maakt de fokkerijcommissie haar onderbouwd advies aan het bestuur bekend, zij geeft hierbij ook aan of aanpassing van het fokreglement wenselijk is.
- Het bestuur bestudeert het advies, vraagt eventuele verduidelijkingen en neemt na uiterlijk 4 weken haar beslissing.
- Zij brengt het onderbouwd besluit schriftelijk ter kennis aan de vrager en aan de fokkerijcommissie.
- Zo dit nodig/wenselijk is wordt het besluit toegelicht in een gesprek met de aanvrager.
- Er is geen beroep mogelijk tegen dit besluit.
- Het advies van de fokkerijcommissie wordt niet ter kennis gebracht aan de dispensatievrager of anderszins gecommuniceerd.
- Het besluit van het bestuur wordt niet gepubliceerd.

Over de werkwijze binnen de fokkerijcommissie het volgende:

- De voorzitter van de fokkerijcommissie brengt de dispensatievraag ter kennis aan de leden van de fokkerijcommissie.
- Bij vragen ter verduidelijking van het dispensatieverzoek kan de fokkerijcommissie in contact treden met de aanvrager. Over inhoud en voortgang van deze vragen houdt men de voorzitter van het bestuur op de hoogte.
- Indien de fokkerijcommissie een externe deskundige wil raadplegen is dat mogelijk, ook hier wordt de voorzitter van de FLVN over geïnformeerd.
- De kosten van een inschakeling van een extern deskundige vallen binnen het budget van de fokkerijcommissie tenzij anders wordt afgesproken.
- Het advies van de fokkerijcommissie komt na overleg met de leden (minus de bestuursleden) tot stand en wordt schriftelijk aangeboden aan het bestuur en desgewenst mondeling toegelicht.
- In het advies wordt mee bekeken in hoeverre deze vraag tot aanpassing van het reglement moet leiden.

WAAROM DEZE AFSPRAKEN

7. VISIE OP (ASPIRANT) FLVN FOKKER

Maart 2010 is de FLVN gestart met een erkenningsregeling voor fokkers. In 2014 was deze toe aan een evaluatie. Dat is gebeurd in overleg met fokkers en andere geïnteresseerden, een proces waarin tegelijkertijd het fokreglement tegen het licht is gehouden en de FLVN fokvisie is ontwikkeld. Dit heeft geleid tot een herdefiniëring van de erkenningsregeling.

In 2014 werd geconstateerd dat er een onderscheid is tussen ervaring, intentie en inspanning van de verschillende fokkers.

Uit het gevoerde overleg kwam naar voren dat voor elke fokker, beginnend of ervaren, incidenteel of regelmatig fokkend, een voortijdige en doorlopende inspanningsverplichting mag gelden met betrekking tot kennis over het fokken in het algemeen en over de Finse Lappenhond in het bijzonder. Dit zou uitgangspunt moeten zijn om als lid van de FLVN een nest te kunnen fokken, ook als het slechts om een eenmalig nest gaat.

Het vooruitzicht en plezier van het zien opgroeien van een nest is een belangrijke motivatie om met fokken te beginnen, maar is niet bepalend voor het duurzaam en verstandig fokken van Finse Lappenhonden. Daartoe is bewustwording van en kennis over de stand van zaken in het ras en de (mogelijke) gevolgen van keuzes voor de Finse Lappenhonden populatie nodig. De verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt ligt in eerste lijn bij de fokker. De vereniging ondersteunt, geeft richting en stuurt bij door middel van (fok)regels daar waar nodig.

De inspanningsverplichting leidt ertoe dat alleen leden met een erkenning aspirant FLVN Fokker of FLVN Fokker de mogelijkheid hebben te fokken binnen de vereniging.

De FLVN is zich bewust dat dit drempelverhogend kan werken om te gaan fokken, maar wil hiermee uitdragen, in samenhang met haar visie op gedragen fokbeleid, dat het duurzaam en verstandig fokken een verantwoordelijkheid is van alle fokkers binnen de FLVN ongeacht beginnend/ervaren, incidenteel of regelmatig fokkend.

De titel erkend fokker uit 2010 wordt vervangen door de naam FLVN aspirant Fokker en FLVN Fokker. In het reglement (zie hoofdstuk 1) wordt gesproken over erkenningsregeling om het proces te duiden. Het onderscheid tussen FLVN aspirant Fokker en FLVN Fokker ligt in de mate van kennis over en ervaring met het fokken van de Finse Lappenhond. Om de erkenning als FLVN (aspirant)Fokker te behouden is het permanent deelnemen aan deskundigheid bevorderende activiteiten een cruciale voorwaarde.

Voor alle duidelijkheid: er wordt uitgegaan van de ervaring die is opgedaan met het fokken van de Finse Lappenhond. Het gefokt hebben met andere rassen alleen is dus niet voldoende.

8. VISIE OP GEDRAGEN FOKBELEID

OP WEG NAAR EEN GEDRAGEN FOKBELEID
gedragen door de FLVN fokkers en het verenigingsfokreglement

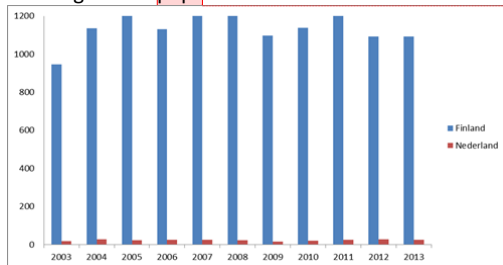
De tekst in het rood gemarkeerd zijn uitwerkingpunten voor bestuur en fokkerijcommissie

Inleiding

Op 15 maart 2014 is de FLVN gestart met het traject 'Op weg naar een gedragen fokbeleid'. Ervaren en beginnende fokkers en een enkele reu eigenaar zijn daarvoor een aantal keren bij elkaar gekomen. Uitgangspunt van de bijeenkomsten was meer bewustwording met welk doel er gekozen wordt voor bepaalde fokregels. Het delen van onze gedachten en met name ook onze overtuigingen is daarbij belangrijk. Door die concreet te maken kunnen we afwegen welke koers we met elkaar willen varen en tot welke keuzes dat leidt. Het traject is bedoeld als opstap naar het ontwikkelen van een onderbouwd en gericht fokbeleid binnen de FLVN. Fokbeleid waarin doelen voor de kortere of langere termijn zijn geformuleerd, die toetsbaar zijn en waarmee een kader wordt gecreëerd om zorgvuldig en doordacht beheer te gaan voeren over de Nederlandse populatie Finse Lappenhonden.

Een globaal zicht op de FL populatie in Nederland

Aantal geboren pups:

Opmerking [L1]: Actuele cijfers nog toevoegen

Enkele constatering met betrekking tot de opbouw van de FL populatie in **Nederland**:

1985 eerste import

1994 eerste nest in Nederland gefokt

1994 tm 2010 zijn 247 pups in Nederland geboren, 12% is ingezet voor de fok, 50% daarvan is afkomstig van 2 fokkers

1994 tm 2010 zijn 161 pups geïmporteerd, 25% is ingezet voor de fok, waarvan reu/teef evenredig verdeeld

De populatie bestaat in 2013 voor 61% uit NL fok en voor 39% uit importhonden.

Er zijn tot begin 2014 66 nesten geboren:

Hiervoor zijn 46 reuen gebruikt, waarvan 34 uit buitenland afkomstig en 12 uit NL fok

Hiervoor zijn 44 teven ingezet, waarvan 23 uit buitenland afkomstig en 21 uit NL fok

"Binnen een ras kunnen verschillende varianten voorkomen. De varianten bestaan meestal uit varianten in kleur en aftekening of in de structuur en lengte van de vacht. Ze worden ook wel rastypes, fokrichtingen of foklijnen genoemd. De verschillende varianten worden meestal over een lange reeks van generaties min of meer gescheiden gehouden en vormen zo een (sub)populatie binnen het ras. Dat betekent dat ze ook door selectie, drift en inteelt in allel- en genotypenfrequenties van elkaar zijn gaan verschillen." (K. Oldenbroek/J. Windig, 2012, pg.81)

Na 20 jaar fok van de FL kan worden geconcludeerd dat de Nederlandse populatie FL onderdeel is van de Finse populatie en geen onderscheidende subpopulatie is.

Op 1-1-2015 bestaat de populatie in Nederland uit ongeveer 500 honden. In Finland werden in 1990 652 pups geboren, in 2014 bijna 1200.

Opmerking [L2]: Actuele cijfers nog toevoegen

Opmerking [L3]: Actuele cijfers nog toevoegen

Ontwikkelingen op de achtergrond

De fokkerij van de FL staat niet op zichzelf maar is verbonden met ontwikkelingen in de (internationale) kynologie, in de maatschappij en de fokkerij van de FL in Finland en overige landen.

In 2008 stelt het ministerie van LNV dat de rasverenigingen en de Raad van Beheer (RvB) eerst verantwoordelijken zijn en alle middelen in handen hebben om samen met andere deskundigen de gezondheid en welzijnsproblemen bij rashonden aan te pakken.

In 2010 komt de RvB op verzoek van het ministerie van LNV met een plan van aanpak voor Duurzaam fokbeleid.

Gerealiseerde doelen tot nog toe zijn:

- Welzijnsregels moederhond
- Inteeltoe beperking ouderdieren
- Gedragscode keurmeesters
- Ras Specifieke Instructies
- Inzicht in uitslagen gezondheidsonderzoeken bij rashonden
- 'Fairfok': projectplan gezonde en sociale hond in Nederland (RvB, mei 2014)
- Zekerheid afstamming rashonden (verplichte dna-afstammingscontrole per 1 juni 2014)
- Voorlichting/opleiding hondenliefhebbers: fokkerscongres/fokkerstour
- Uitgave Het fokken van rashonden: Omgaan met verwantschap en inteelt (K. Oldenbroek/J. Windig)

Een belangrijke vervolgstap is de ontwikkeling van de gezondheidsmatrix, die gezondheidsvoorwaarden koppelt aan de stamboom van rashonden.

“Voor het verkrijgen van een stamboom wordt er vanaf 2014 gebouwd aan een Normenmatrix waarin geprotocolleerde en door de Raad van Beheer geadmistreerde gezondheidsonderzoeken zijn opgenomen, mits relevant voor het ras. Momenteel zijn onderzoeken op oogaandoeningen (ECVO), cochleaire doofheid, koperstapeling, heupdysplasie en elleboogdysplasie geprotocolleerd. In de toekomst zullen meer onderzoeken geprotocolleerd worden en aan de Normenmatrix worden toegevoegd. De eerste aandoening waarvoor het onderzoek geprotocolleerd zal gaan worden, is patella luxatie. Deze zal nog in 2014 geprotocolleerd worden. Ook diverse DNA-testen zullen in 2014 dan wel 2015 geprotocolleerd worden. Daarmee komt de lat steeds iets hoger te liggen voor honden die ingezet mogen worden voor de fokkerij. Iedereen die honden met een stamboom wil fokken, moet uiteindelijk aan de Normenmatrix voldoen. Lidmaatschap van een rasvereniging doet hierbij niet ter zake. Wie niet aan de Normenmatrix voldoet, ontvangt wel een stamboom (afstammingsbewijs), maar daarop wordt aangegeven dat de hond niet volgens de eisen uit de Normenmatrix is gefokt. De consument heeft zo een duidelijke keuze en kan zich niet meer beroepen op het niet aanwezig zijn van een keuzemogelijkheid. De Raad van Beheer zal honden promoten die zijn gefokt conform de Normenmatrix – honden die niet voldoen aan de voorwaarden, zal de zij niet promoten. Het totale promotiebeleid van de Raad van Beheer zal gericht zijn op de aanschaf van honden die volledig voldoen aan de beleidsuitgangspunten (100% compliance) van de Raad van Beheer. In de tweede helft van 2014 worden concrete stappen gezet om de matrix voor de eerste rassen in te vullen. In dit kader moet nog een aantal zaken verder ingevuld worden, zoals een gezondheidscommissie en de exacte werkwijze van deze commissie. Dit zal in nauwe samenspraak met de werkgroep Fokkerij en Gezondheid van de Raad van Beheer gebeuren.”

(‘Fairfok’: projectplan gezonde en sociale hond in Nederland, RvB, mei 2014)

Daarnaast volgt de verdere uitrol van het Project verwantschap ouderdieren (gestart in 2011), waarvan het doel is het zorgvuldig bewaken en beheren van populaties van rashonden met een stamboom. Daar is een softwareprogramma voor ontwikkeld dat bestaat uit 3 modules:

- Monitoringsmodule: hiermee kan een analyse worden gemaakt van de populatiestructuur van een ras op het gebied van diverse kerngetallen waaronder inteelt, verwantschap en toename, stamboomdiepte en inzet fokdieren, etc.
- Sturingsmodule: hiermee kunnen fokmaatregelen worden ingegeven en de gevolgen daarvan op de populatie voorspellen en laten zien
- Paringsmodule: hiermee kan een advies gegeven worden over het gebruik van een bepaalde fokcombinatie binnen de populatie

Een rasvereniging krijgt met dit programma inzicht in de mate van inteelt en verwantschap binnen het ras. De fokkers krijgen beter inzicht in de situatie van het totale ras en niet enkel in de eigen foklijnen en beter inzicht in de gevolgen van de keuze van een bepaalde fokcombinatie voor het totale ras. Per kwartaal kan de RVB 3 rassen aannemen voor dit project. De FLVN heeft zich aangemeld, maar is nog niet geselecteerd.

Groeimodel

Zoals reeds genoemd is het gelopen traject een eerste opstap naar de ontwikkeling van een onderbouwd en gericht fokbeleid. Vele stappen zullen nog volgen. Dit visiedocument is daarmee een groeidocument. Het beschrijft de keuzes die op dit moment zijn gemaakt en acties (vetgedrukt in de tekst) die daar evt. aan gekoppeld zijn. Voortschrijdende (kynologische, FL-gerelateerde, wetenschappelijke, maatschappelijke) inzichten en ontwikkelingen voeden de verdere groei en daarmee de uitkomst van dit document.

Doel van de fokkerij van de Finse Lappenhond in Nederland

*“Het fokdoel beschrijft hoe de ideale hond er voor de fokker(s) uitziet, en waaraan deze moet voldoen. Dit zal niet alleen over het uiterlijk gaan, maar ook over zaken als gedrag en gezondheid (= gehele fenotype).
Om een fokprogramma te kunnen uitvoeren is de nodige kennis vereist over hoeveel van de variatie in de selectiecriteria en fokdoelkenmerken erfelijk is. Anders gezegd, welk deel van de totale variatie wordt bepaald door de erfelijke variatie waarop je kunt selecteren: hoe hoog is de erfelijkheidsgraad? ...
Honden worden om verschillende redenen gehouden: als gezelschap, voor de show en de competitie, voor bewakingsdoeleinden, als speurhond, als hulp voor gehandicapte mensen, etc: Dat betekent ook dat ze voor deze verschillende doeleinden in fokprogramma's met een verschillend fokdoel worden gefokt. ...
In het ideale geval hebben fokkers en rasverenigingen hun inspanningen gericht op het doel waar de nieuwe generatie honden voor gebruikt gaat worden en op de wensen van de toekomstige eigenaren. Ze selecteren op een aantal criteria die samen het fokdoel vormen. Een fokdoel kan alleen maar gerealiseerd worden als het consequent gedurende een aantal generaties gevolgd wordt. Wisselende fokdoelen zullen een fokker geen succes bezorgen en ook het ras zal zich niet in de gewenste richting ontwikkelen.
In het fokdoel worden kenmerken als selectiecriteria opgenomen die: 1) een wezenlijke bijdrage leveren aan het gedrag en aan de gezondheid en levensduur van het dier, 2) verband houden met het gebruiksdoel en het fokdoel van de hond/het ras, 3) betrouwbaar gemeten of beoordeeld (geclassificeerd) kunnen worden en 4) in voldoende mate erfelijke verschillen vertonen. ...
Het verdient aanbeveling het aantal selectiecriteria niet te groot te maken en in een fokprogramma alleen die criteria op te nemen die er echt toe doen. Anders is de erfelijke vooruitgang per kenmerk gering.
Een te strenge selectie is af te raden. Een strenge selectie op één enkel exterieur kenmerk kan ertoe leiden dat de hond een sterk afwijkende lichaamsbouw krijgt of dat een lichaamsfunctie niet meer op de natuurlijke manier uitgevoerd kan worden. Het kan er ook toe leiden dat er teveel ouderdieren afgekeurd worden voor de fokkerij en er een klein aantal overblijft waardoor de verwantschap in het ras sterk gaat toenemen. Een fokdoel moet dus niet te nauw worden omschreven, en er zal altijd ruimte moeten blijven voor variatie. Zonder variatie zit een ras op een doodlopende weg.” (K. Oldenbroek/J. Windig, 2012, pg72-83)*

In de statuten van de FLVN staat dat de vereniging ten doel heeft a) de instandhouding en verbetering van het ras Finse Lappenhond (Suomenlapinkoira), b) de bevordering van de gezondheid en het welzijn van de tot dit ras behorende honden in het algemeen en het voorkomen en bestrijden van erfelijke gebreken binnen dit ras in het bijzonder, c) het bevorderen van het contact tussen fokkers en liefhebbers van Finse Lappenhonden.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a.:

“het opstellen van plannen ter bestrijding van erfelijke gebreken binnen het ras en het treffen van maatregelen ter uitvoering van die plannen, het bijhouden van een register van raszuivere Finse Lappenhonden en het registreren van uitslagen van onderzoeken van tot het Finse Lappenras behorende honden betreffende de aanwezigheid van erfelijk bepaalde afwijkingen alsmede van de mogelijkheid van het doorgeven van de aanleg daarvoor aan nakomelingen, een en ander in samenwerking met “Lappalaishoira ry”, met het doel, ten behoeve van een verantwoorde fokkerij van Finse Lappenhond gegevens uit deze registratie aan derden te verstrekken en te publiceren.”

Sinds de eerste import in 1984 wordt een rasbestand bijgehouden dat een overzicht geeft van alle in Nederland geboren en nagenoeg alle geïmporteerde FL. Deze gegevens zijn vastgelegd in ZooEasy (softwareprogramma voor stamboombeheer). Daarnaast worden de gezondheidsgegevens geregistreerd. Deze gegevens zijn vastgelegd in een Excel bestand. Voor een actueel overzicht is de vereniging afhankelijk van eigenaren, fokkers en de RvB in hoeverre zij (gezondheids) gegevens over de honden melden bij de FLVN.

De FLVN kent sinds 2003 een fokreglement. Hierin is vastgelegd aan welke gezondheids- en welzijnsregels de fokker is gehouden bij de keuze van zijn fokdieren. Het huidige fokreglement is niet gekoppeld aan een analyse van de FL populatie op basis waarvan inzicht is verkregen over de mate van verwantschap, voorkomen en mate van erfelijke afwijkingen, de erfelijkheidsgraad van bepaalde kenmerken en daarmee niet gekoppeld aan een specifiek fokdoel (selectie van criteria).

Gesproken wordt over de bevordering van de gezondheid en het welzijn en over een verantwoorde fokkerij. Dit is breed en algemeen geformuleerd. Hooguit kan worden gesteld dat het fokreglement tot nog toe een preventief karakter heeft door bepaalde afwijkingen uit te sluiten en bepaalde grenzen te trekken.

Hiermee is nog geen sprake van een onderbouwd en gericht fokbeleid en daarmee een zorgvuldig en doordacht beheer van de FL populatie. De eerste stap daartoe is inzicht krijgen in de mate van verwantschap in de populatie in Nederland maar ook in Finland. Dit is nodig om te bepalen waar de prioriteit van ons fokbeleid ligt en te bepalen welke criteria te selecteren om ons op te gaan richten om genetische variatie te bevorderen en welzijnsbedreigende afwijkingen aan te pakken en om het effect van de huidige fokregels voor het ras in kaart te brengen.

“Inteelt zegt iets over de mate van verwantschap en daarmee over de mate van afname van heterozygotie op alle genen. Dit laatste heeft met name een negatief effect op de vruchtbaarheid en gezondheid van de hond. Inteelt betekent verlies van de genetische heterozygotie en brengt daarmee recessieve erfelijke gebreken aan het licht. Toename van verwantschap is niet per definitie een probleem, mits het zich over meerdere generaties opbouwt ofwel sprake is van geleidelijke toename.

De inteeltcoëfficiënt kun je alleen berekenen voor een individuele hond. Inteelt ontstaat wanneer een reu gepaard wordt met een verwante teef. De inteeltcoëfficiënt is gelijk aan de helft van de verwantschapscoëfficiënt. De inteeltcoëfficiënt is niet erfelijk.

Je kunt incidenteel inteelt toepassen of een inteeltlijn (vader/dochter, moeder/zoon, broer/zus) fokken. Dit laatste is sinds 2010 niet meer toegestaan. Ook verderop in een stamboom kunnen dezelfde honden aan vaders- en moederskant voorkomen en dan is er eveneens sprake van inteelt, al is het in mindere mate. Op deze wijze kan er een inteeltlijn gemaakt worden waarin de inteelt geleidelijk toeneemt. Belangrijk hierbij is ook te kijken naar verhouding tussen het gemiddelde inteeltpercentage en het gemiddelde verwantschapspercentage van het ras. Op de langere termijn bepaalt de verwantschap wat de gemiddelde inteelt kan zijn. Daarom van belang te streven naar selectie van

ouders die gemiddeld genomen een lage verwantschap hebben. Dit kan zelfs door twee ouderdieren met elk een hoge inteeltgraad, maar die onverwacht zijn. Uitsluiten van dieren met een hoge inteeltgraad kan er in theorie dus toe leiden dat juist dieren die zouden kunnen zorgen voor een lagere gemiddelde inteelt in toekomstige generaties worden uitgesloten. Het tweede punt is dat bij het uitsluiten van dieren met een hoge inteeltgraad het aantal fokdieren afneemt, waarvan het gevolg kan zijn dat de inteelt juist toeneemt. Niet alleen de keuze van de individuele fokker maar ook de kunstmatige selectie die d.m.v. fokregels wordt toegepast beïnvloedt het verwantschaps- en inteeltpercentage binnen ons ras. In elk gesloten ras neemt de inteelt geleidelijk toe, hoe kleiner het ras des te sneller de toename.” (geciteerd en samengevat uit K. Oldenbroek/J. Windig, 2012, hfst.2)

In Nederland is er sprake van een gesloten FL stamboek met ± 500 geregistreerde honden waarvan slechts een klein percentage is/wordt ingezet voor de fokkerij. Finland kent een open stamboek. Onder bepaalde voorwaarden mogen FL typische honden van ongeregistreerde ouders opgenomen worden in het voorlopig register (VR) van het stamboek. Een aanvraag hiervoor kan alleen op initiatief van de Finse rasvereniging. Per jaar worden er rond de 1000-1200 pups geboren. In dit opzicht is het van belang de ontwikkelingen in Finland te volgen. Kunnen we voor bevordering/behoud van de genetische variatie putten uit de Finse populatie? Worden er daar stappen gezet om honden buiten het stamboek te gaan gebruiken voor ‘vers bloed’, waarmee de genetische variatie bevorderd kan worden? Wat is het gemiddelde inteelt/verwantschapspercentage in de Finse populatie?

Gezien de beperkte meetbare kennis over de huidige verwantschap in de populatie kan bij de keuzes van het aan te passen fokreglement nog geen sprake zijn van gerichte selectie van criteria. Bewustwording met elkaar en het beschrijven waarom we tot bepaalde keuzes zijn gekomen is voor nu het hoogst haalbare. Als begin om de statutair vastgelegde doelen meer te concretiseren, meetbaar te maken en de snelheid van verwantschapstoename in ons ras te beperken, zijn de fokkers in het overleg overeengekomen op het niveau van de combinatiekeuze reu-teef te streven naar een inteelt coëfficiënt dat ≤ 6,25 % over 8 generaties berekend.

Zonder softwareprogramma betekent dat 3 generaties geen familie oftewel acht verschillende overgrootouders in de afstamming van de te verwachten pups. Dit is in overeenstemming met de huidige wetenschappelijke kennis en de richtlijn van de Finse rasvereniging.

Om in de toekomst gericht en onderbouwd fokdoelen te bepalen en criteria te selecteren is het noodzakelijk het monitoren van het ras te ontwikkelen. Dit vraagt:

- **Bepalen welke kenmerken moeten worden vastgelegd (rekening houdend met analyse op kort en lange termijn)**
- **Bepalen van de inteeltcoëfficiënt van elk voorgenomen te fokken nest en aan de fokker kenbaar maken (2015 gerealiseerd)**
- **Structureel stimuleren dat leden informatie over gezondheid en gedrag van hun hond melden bij de FLVN**
- **Beheren van deze data in één systeem (om analyse mogelijk te maken)**
- **Structureel overleg met Finse rasvereniging over monitoring, verwantschap in het ras, verwantschap en spreiding van inzet reuen, keuze en motivatie fokregels**

Fokregels

In 2014 is gekozen die fokregels te bespreken die prioriteit hebben vanwege het welzijn van de honden, in relatie staan tot beperking van de inteelttoename en die waar op dit moment voldoende draagvlak voor is om te wijzigen. In onderstaand stuk zullen dan ook niet alle fokregels aan bod komen.

Uitgangspunt is dat de fokregels eenduidig moeten zijn en dat de mogelijkheid tot dispensatie beperkt is of zelfs uitgesloten.

De mogelijkheden voor dispensatie en de te volgen procedure om dit aan te vragen is nu niet duidelijk. Een dispensatieregeling moet worden vastgesteld, die ruimte laat om voortschrijdend inzicht te vergaren en toe te passen. Die regeling moet transparant en duidelijk zijn, een goede procedurebeschrijving geven en mogelijkheden hebben om deskundigheid ook van buiten te benutten. Het idee is dat er een dispensatiecommissie wordt ingesteld met daarin de voorzitter van de fokkerijcommissie en externe kandidaten bv. jurist, wetenschapper. De voorkeur lijkt binnen de adviescommissie geen bestuurslid te benoemen. Het bestuur vraagt advies aan de dispensatiecommissie. De commissie bestudeert de vraag, doet onderzoek en stelt haar advies op. Het bestuur kijkt vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid naar dit advies, stelt eventuele aanvullende vragen aan de adviescommissie en neemt een besluit.

- Opstellen dispensatieregeling (2016 gerealiseerd, zie hoofdstuk 6)

Voor nu is er overeenstemming dat er geen dispensatie mogelijk is voor:

1. de ondergrens van de leeftijd van zowel de teef als de reu waarop met de dieren mag worden gefokt.
2. de ondergrens van de leeftijdsperiodes voor de maximaal toegestane geslaagde dekkingen van een reu .

2.2. Herhaling van dezelfde oudercombinatie:

Eén keer toegestaan indien het eerste nest van dezelfde oudercombinatie kleiner was dan vier.

Om de gemiddelde verwantschapstoename te beperken is het nodig teven, die herhaaldelijk worden ingezet in de fok met verschillende reuen te paren en de inzet van het beperkt aantal beschikbare reuen zoveel mogelijk te spreiden. Daarom worden herhalingscombinaties beperkt. Bij een klein nest is de kans dat een nakomeling wordt ingezet voor de fok procentueel kleiner en is de mogelijkheid om te kiezen voor een nestgenoot, indien een nakomeling wordt uitgesloten voor de fok, beperkter.

Dit kan een overweging zijn om een combinatie te herhalen.

2.3. Minimum leeftijd reu:

De minimale leeftijd van de reu op de dag van de dekking moet tenminste 22 maanden zijn.

3.1. Minimum leeftijd teef:

De minimale leeftijd van de reu op de dag van de dekking moet tenminste 22 maanden zijn.

Er worden verschillende leeftijdsgrenzen gehanteerd. De RvB heeft als ondergrens 16 maanden, de Finse rasvereniging heeft als ondergrens 20 maanden, waarbij er geen instemming wordt gegeven voor een combinatie van een reu en teef beiden onder de 24 maanden.

Het belang van zowel lichamelijke als mentale rijpheid van de ouderdieren wordt door de fokkers onderschreven, maar duidelijk is ook dat zeker dat laatste per hond verschilt.

Er zijn geen 'harde' criteria te noemen om te bepalen waarom een teef wel met 20 maar niet met 16 maanden kan worden gedekt. Dit lijkt meer een gevoelskwestie te zijn. Het wijzigen van de ondergrens van 24 naar 22 maanden lijkt meer samen te hangen met praktische redenen rondom cyclus teef en planning van een dekking. Daarom is de ondergrens iets verruimd, maar tegelijkertijd is dispensatie voor de regel uitgesloten. Dit laatste geldt ook voor de minimum leeftijd van de reu.

2.4. Aantal dekkingen reu

2.4 Een reu mag maximaal 5 geslaagde dekkingen uitvoeren bij teven die staan ingeschreven in het NHSB.

2018: De vijf toegestane dekkingen omvatten zowel de dekkingen gedurende het leven van de reu als na overlijden. Reuen uit het buitenland mogen ook maximaal vijf dekkingen uitvoeren bij teven die staan ingeschreven in het NHSB.

2.4.2. Bij het maximaal aantal dekkingen zijn de volgende restricties in acht te nemen: Het maximaal aantal dekkingen wordt verdeeld over drie leeftijdsperiodes van de reu.

Van zowel de 1^e als de 2^e leeftijdsperiode mag maximaal 1 dekking bewaard worden voor een latere leeftijdsperiode (zie onderstaand schema).

	spreiding dekkingen		
	22 mnd-4 jaar	4-8 jaar	>8 jaar
<i>basisregel</i>	2	2	1
<i>1 dekking bewaren</i>	0	3	1
	0	2	2
	1	3	1
	1	2	2
	2	0	2
	2	1	2
<i>2 dekkingen bewaren</i>	0	0	3
	0	1	3
	1	1	3
	1	0	3

De RvB laat het bepalen van het aantal dekkingen van een reu over aan de rasvereniging. De Finse rasvereniging legt ook geen beperking op. De situatie in Nederland is dat er op kleine schaal wordt gefokt en er een beperkt aantal beschikbare fokreuen zijn.

Een groot deel van de beschikbare reuen in Nederland heeft in de 2e, 3e of 4e generatie in ieder geval één en dezelfde voorouder. Of de mate van deze verwantschap al problematisch is voor de verwantschapstoename in de Nederlandse populatie weten we niet. Maar het laat wel zien dat we veel bewuster moeten omgaan met de inzet van reuen. En dit geldt niet alleen voor de eigenaar van de teef, maar zeer zeker ook voor de reueigenaar. En dan zowel voor de dekkingen van een reu in Nederland maar ook voor zijn dekkingen in het buitenland, omdat ook deze van invloed zijn op het wereldwijde gemiddelde inteeltpercentage van het ras. Reueigenaren wordt geadviseerd zich ook te verdiepen in de achtergrond van de teef waarvoor een aanvraag tot dekking is om naast de afweging van de fokker ook zelf een afweging te maken of de reu beschikbaar is voor de specifieke teef.

Het draait bij het beperken van verwantschapstoename in het ras met name om de keuze en spreiding van de fokreuen. Het gebruik van een beperkt aantal reuen leidt er toe dat volgende generaties pups van een beperkt aantal reuen afstammen en dat de verwantschap snel gaat toenemen in de populatie. Omdat een reu in vergelijking met de teef in zijn leven veel meer pups kan voortbrengen en daarmee verhoudingsgewijs voor meer genetische variatie kan zorgen is de inzet van meerdere reuen met genetische diversiteit belangrijk. Vuistregel is minimaal 50 reuen per generatie en het gebruik van de reuen evenredig te spreiden over zoveel mogelijk teven (P. Bijma, 2012, K. Oldenbroek/J. Windig, 2012). Dit laatste is gezien de schaal waarop gefokt wordt niet haalbaar voor de Nederlandse populatie, maar als onderdeel van de Finse populatie mogelijk wel.

De boodschap vanuit de wetenschap is: Zorg voor voldoende reuen en beperk de verwantschapsgraad tussen de reuen. Voorkom extreem gebruik van individuele reuen, voorkom dominante stamvaders. Vermijd maatregelen waardoor het aantal beschikbare reuen daalt.

Het maximum aantal dekkingen is in 2014 3, maar er is behoefte bij sommigen aan verruiming van de bovengrens, terwijl het bovenstaande eigenlijk zegt: niet meer van hetzelfde, maar meer van wat anders. Daarnaast is eerder gekozen voor een termijn van 10 maanden tussen de dekkingen van een reu om te voorkomen dat een reu op jonge leeftijd te frequent ingezet wordt, terwijl er nog niets bekend is over zijn vererving. Het belang van spreiding van de dekkingen van een reu wordt erkend, maar deze termijn levert vooral praktische belemmeringen op met de planning van dekkingen.

Door het aantal dekkingen te verhogen naar 5 en dit te koppelen aan een verdeling van leeftijdsperiodes is de afweging dat de beschikbare reuen slechts geleidelijk hun stempel drukken op de verwantschap van het ras en dat het beperken van hun inzet, als daar aanleiding toe is, nog mogelijk is. Daarnaast wordt door een geleidelijke inzet van een reu kennis vergaard over zijn vererving en kan deze informatie mede bepalen in welke combinatie hij de meest toegevoegde waarde heeft voor het ras. Qua behoud van de genetische variatie bouw je tevens een reserve in, door de mogelijkheid een oudere reu voor een teef te gebruiken, die een aantal generaties jonger is.

2018: In de praktijk is gebleken dat er behoefte is een dekking te bewaren voor een volgende leeftijdsperiode. Factoren die daar een rol bij spelen: Er is voorkeur een reu pas op latere leeftijd in te zetten voor de fok i.v.m. meer kennis over gezondheid, een reu komt pas op latere leeftijd in beeld voor de fok of geschikte teven komen pas in beeld als de reu al ouder is. Het strikt hanteren van het afgesproken aantal dekkingen per leeftijdsperiode kan tot effect hebben dat het kunnen benutten van de dekkingen prevaleert boven de weging over de inzet van de reu.

De fokkers zijn het eens dat spreiding van de dekkingen uitgangspunt blijft, waarbij doorschuiven van een dekking mogelijk moet zijn zonder dat het een ingewikkelde constructie wordt. De regel wordt dat van zowel de 1^e als de 2^e leeftijdsperiode maximaal 1 dekking bewaard mag worden voor een latere leeftijdsperiode. De bewaarde dekking hoeft niet in de daarop volgende leeftijdsperiode te worden benut maar mag opgespaard worden voor de laatste leeftijdsperiode.

- Overzicht hebben van spreiding inzet reuen en onderlinge verwantschap reuen
- Vaststellen van de mate van verwantschap van de beschikbare reuen
- Nakomelingen van reuen en teven structureel gaan volgen om zicht te krijgen op vererving van kenmerken
- Bewustwording van en verantwoordelijkheid voor beperken verwantschapstoename vergroten bij reueigenaren
- Stimuleren eigenaren om hun reu beschikbaar te stellen voor de fok

**2.7. Kunstmatige inseminatie met vers of ingevroren sperma van een in leven zijnde reu:
Voor deze dekking gelden de regels van dit VFR alsof het een natuurlijke dekking betreft.**

Kunstmatige inseminatie met ingevroren sperma van een overleden reu:

Voor deze dekking gelden de regels van dit VFR alsof het een natuurlijke dekking betreft met een uitzondering ten aanzien van de in artikel 4.2 beschreven geldigheid van het oogonderzoek.

Hiervoor geldt, dat ten tijde van de inseminatie wordt uitgegaan van de laatst bekende gegevens.

2018: De fokkers vinden het vanzelfsprekend dat als sperma van een reu wordt ingevroren dat op dat moment alle VFR vereiste en mogelijke andere gezondheidsonderzoeken zijn uitgevoerd.

De eigenaar van de dekreu wordt geadviseerd na invriezen van sperma, het ECVO oogonderzoek regelmatig te herhalen. Indien nieuwe gezondheidsonderzoeken zijn vereist of beschikbaar komen is advies deze ook direct te laten uitvoeren.

De internationale regel over kunstmatige inseminatie is:

"Dogs should be able to reproduce naturally. Artificial insemination should not be used on animals which have not reproduced naturally before. Exceptions can be made by the national canine organisations to improve the health of the breed, for the welfare of the bitch or to preserve or increase the genetic pool within the breed." (FCI, 2013)

De fokkers zijn unaniem dat een natuurlijke dekking de voorkeur heeft. Dit vanwege het welbevinden van de reu en teef, waarbij het uitgangspunt is dat de dieren het zelf regelen zonder enige vorm van dwang en zij het natuurlijke proces kunnen doorlopen. Bij voorkeur is dit het geval bij de eerste dekking van zowel reu als teef, zodat ook kennis beschikbaar komt over de mogelijkheden van beiden tot zelfstandige voortplanting. Gezondheids- en vruchtbaarheidseigenschappen zijn het meest gevoelig voor inteelt. Structurele afname van de mogelijkheid tot zelfstandige voortplanting in een ras kunnen tekenen zijn van een inteeltdepressie. Aan de andere kant zijn we voor de beperking van de verwantschap in de Nederlandse populatie sterk afhankelijk van met name de Finse populatie. Het gebruik van kunstmatige inseminatie kan belemmeringen als afstand en overmatige stress bij de teef vanwege het reizen bij de inzet van buitenlandse reuen wegnemen. Er zijn daarom geen beperkingen voor het gebruik van kunstmatige inseminatie, temeer dat het ook niet te controleren zou zijn.

4.2. *Verplicht screeningsonderzoek:*

In haar projectplan 'Fairfok' heeft de RvB de ambitie geformuleerd dat in 2018 bij alle fokkers gezondheid, welzijn en sociaal gedrag van de reu en teef leidend en bepalend zijn voor de fokdoelen. Er wordt niet meer gefokt met honden als het risico op gezondheids-, gedrags- en welzijnsproblemen te groot is of als de dieren niet meer zelfstandig en natuurlijk kunnen functioneren.

Zowel in Finland als Nederland worden ziektes en (erfelijke) aandoeningen bij de FL geregistreerd en gevolgd. Deze informatie betreft voor het merendeel de honden die voor de fok worden ingezet.

Op basis van deze gegevens is er tot op heden geen aanleiding geweest om te veronderstellen dat er in het ras sprake is van een gezondheidsprobleem en middels wetenschappelijk onderzoek geobjectiveerd moet worden. Monitoring van de beschikbare gezondheidsgegevens, preventief onderzoek om zicht te houden op de frequentie van aandoeningen en uitsluiting van lijders van aandoeningen die het welzijn (dreigen) te schaden lijkt vooralsnog voldoende.

- *DNA onderzoek pra-prcd: Als de status van zowel teef als reu onbekend is, dient één van beiden te worden onderzocht.*
- *DNA onderzoek ziekte van Pompe: Als de status van zowel teef als reu onbekend is, dient één van beiden te worden onderzocht.*

Dna-testen geven de mogelijkheid om lijders van klinische ziekten uit te sluiten en dragerschap slim in te zetten. Het advies is terughoudend te zijn met het verplichten van testen: wat geen probleem is niet op testen, maar monitoren. Genetische heterovariatie in gesloten populaties laat ziektes niet verdwijnen, maar beperkt slechts hun verschijning. Belangrijker is de huidige variatie te behouden en te vergroten. Bepaal wat een acceptabel percentage is van voorkomen van een erfelijke aandoening (de ernst van de aandoening is daarbij van invloed). Als je kiest voor testen, motiveer goed wat het doel is. Realiseer dat met het uitsluiten op basis van een bepaalde uitslag andere eigenschappen ook verdwijnen (Workshop fokbeleid Raad, 2014).

- **Monitoring per jaar aantal onderzochte honden voor verschillende aandoeningen en % van lijder/drager (indien dna test beschikbaar)/vrij**
- **Monitoring overzicht Finland ter vergelijking en als kennis**
- **Ontwikkelingen Finland volgen**

- 4.3. *Aandoeningen: met honden die lijden aan een of meer van onderstaande aandoeningen mag niet worden gefokt:*
- *HD D of slechter; HD C met uitzondering als het andere ouderdier HD A of HD B heeft*

“Heupdysplasie is een door erfelijke factoren en uitwendige invloeden bepaalde ontwikkelingsstoornis van de heupgewrichten. Sommige honden ondervinden hiervan ernstige hinder. Er zijn echter ook honden met meer of minder ernstige vervormingen van de heupgewrichten, die daarvan geen last lijken te hebben. ... De HD beoordeling geeft uitsluitend informatie over de toestand van de heupgewrichten van de individuele hond. Gegevens over de HD beoordeling van ouders, nestgenoten en nakomelingen zullen bijdragen tot een nauwkeuriger indruk van de fokwaarde van de betreffende hond. ... Het is wenselijk uitsluitend met HD-vrije honden te fokken, omdat dan de kans bij de nakomelingen op HD het kleinst is.” (website RvB, 2015).

HD A betekent dat een hond röntgenologisch vrij is van heupdysplasie, B dat er geringe veranderingen worden gezien, C en D dat er duidelijke veranderingen worden gezien, die passen in het ziektebeeld HD. HD E betekent dat de heupgewrichten ernstig misvormd zijn.

In Finland zijn in de periode 1990-2017 7828 honden onderzocht op HD.

1990 A 64%, B 7%, C 7%, D 14%, E 7%
1995 A 34%, B 40%, C 22%, D 4%, E 0%
2000 A 39%, B 30%, C 20%, D 11%, E 0%
2005 A 36%, B 31%, C 27%, D 6%, E 0%
2010 A 42%, B 25%, C 24%, D 8%, E 0%
2014 A 28%, B 33%, C 30%, D 8%, E 0%
2015 A 31%, B 32%, C 28%, D 8,5%, E 0,5%
2016 A 27%, B 31%, C 29%, D 12%, E 1%
2017 A 25%, B 34%, C 30%, D 10%, E 0,4% (website Kennelliitto, 2018)

In 1990, het begin van structurele gezondheidsonderzoeken in Finland (PEVISA), zijn maar 14 honden onderzocht. Vanaf 2005 zijn dat om en nabij 400 honden per jaar (website Kennelliitto, 2018).

In Nederland zijn sinds 1985 114 honden onderzocht. Waarbij de verdeling van het totaal onderzochte honden er als volgt uitziet:
A 60%, B 23%, C 15%, D 2%, E 0% (FLVN, 1-1-2015)

Voor zover op dit moment bekend wordt het welzijn van Finse Lappenhonden met HD C niet geschaad door pijn of beperkte beweeglijkheid. De Finse Lappenhond is in doorsnee een compacte, goed bespierde hond met een bouw die geschikt is om over langere tijd, lange afstanden te lopen, waarbij de heupgewrichten niet overmatig worden belast.

In hoeverre de fok met honden met HD C enkel in combinatie met HD A of HD B effectief is voor het beperken van honden met HD C en noodzakelijk is, is niet onderzocht binnen de Finse Lappenhond. Vooralsnog is gekozen ‘preventief’ te werk te gaan, maar is er gezien het % van voorkomen en de ernst van de aandoening voor het welzijn van de FL geen aanleiding honden met een HD C uit te sluiten van de fok. Verdere monitoring van de uitslagen en verdeling van de gradaties is belangrijk om tijdig bij te sturen indien nodig en mogelijk op basis van de verwantschapsgraad in het ras.

- *Erfelijk of erfelijk beschouwde oogziekten (E-EBOZ)*

Erfelijk = wijze van overerven is bekend. Door DNA test is vast te stellen of een dier vrij, drager of lijder is van de ziekte.

Erfelijk beschouwd = wijze van overerven is nog niet goed bekend. Binnen het ras is sprake van een hoge frequentie van voorkomen.

E-EBOZ worden op het ECVO formulier aangevinkt als onbeslist of niet vrij, ook als van de oogziekte bij het betreffende ras geen probleem bekend is.

Heeft je hond de uitslag ' (voorlopig) niet vrij', dan kun je hem na zes of twaalf maanden opnieuw laten onderzoeken door een ECVO-oogarts. Krijgt je hond dan opnieuw de uitslag 'niet vrij', dan is zijn definitieve uitslag 'niet vrij'. Krijgt je hond de uitslag 'voorlopig niet vrij' dan moet je de uitslag beschouwen als 'niet vrij' totdat het panel anders heeft besloten.

Wanneer je je hond niet meer laat onderzoeken dan blijft de eerdere uitslag '(voorlopig) niet vrij' staan en gelden hiervoor de aanbevelingen van het [ECVO](#).

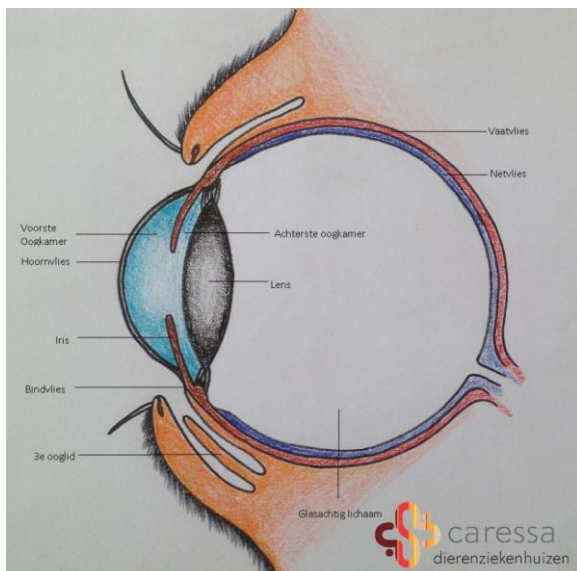
Krijgt je hond wel de uitslag 'vrij', dan blijft de uitslag '(voorlopig) niet vrij' gelden totdat het panel zich hierover heeft uitgesproken. De beslissing van het panel is dan definitief. Ook hier wordt dus de meest negatieve uitslag aangehouden totdat het ECVO-panel een uitspraak heeft gedaan. (RvB, website 2018)

De FLVN hanteert voor de uitslag onbeslist hetzelfde principe als bij voorlopig niet vrij zoals hierboven beschreven.

Tot 2015 wordt een FL uitgesloten van de fok als deze voor één van de 17 oogziekten van het ECVO onderzoek de uitslag onbeslist/voorlopig niet vrij/niet vrij had. De noodzaak van deze uitsluiting is niet gebaseerd op analyse van gegevens zoals % van voorkomen, ernst van de aandoening en daarmee schade voor het welzijn van en effect op de verwantschapstoename in het ras. Daarnaast is er nog weinig bekend over de exacte vererving van de meeste oogziekten, behalve dat ze vaak polygeen vererven en dat vererving ook nog per ras kan verschillen. Dit betekent dat de vererving van oogziekten voor elk ras apart moet worden vastgesteld.

Bij het selecteren van oogziekten die leiden tot uitsluiting van de fok vanaf 2015 is gebruik gemaakt van de richtlijnen van The European College of Veterinary Ophthalmologists (ECVO) en een Nederlandse toelichting van het ECVO formulier door dr. Stades (2015, 2017). Sommige oogziekten komen nauwelijks voor bij de FL, maar worden gezien de ernst voor het welzijn preventief uitgesloten om het evt. verder voorkomen binnen het ras te beperken.

2018: In hoofdstuk 9 van ECVO handleiding zijn progressieve retina atrofie (PRA) en canine multifocal retinopathy (CMR3) opgenomen als erfelijke oogziekte bij de FL, beiden autosomaal recessief verervend waar een DNA test voor beschikbaar is. Verder staan MPP iris-iris en cataract als oogafwijkingen vermeld bij het American College of Veterinary Ophthalmologists (ACVO).

Het ECVO geeft adviezen bij de verschillende E-EBOZ over het gebruik van de hond voor de fok en hanteert daarbij de volgende criteria:

- Bedreiging voor het gezichtsvermogen
- Significante vermindering van de oogfunctie
- Significante pijn/ongemak voor het dier

Het ECVO formuleert op basis van deze criteria de volgende 3 adviezen:

1- "OPTIONAL (Low priority)":

Het defect wordt als erfelijk beschouwd, maar er is nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs voor de wijze van overerven. De afwijking veroorzaakt geen directe bedreiging voor het gezichtsvermogen en veroorzaakt geen significante vermindering van de oogfunctie, geen significante pijn of ongemak voor het dier. De fokker moet zelf afwegen of het dier kan worden ingezet voor de fokkerij, bij voorkeur in overleg met de betrokken rasvereniging en/of de Raad van Beheer.

2- "NO BREEDING" met de hond met de afwijking:

Er is duidelijk bewijs dat de afwijking erfelijk is, de wijze van overerven is min of meer bekend en/of de afwijking vormt een directe bedreiging voor het gezichtsvermogen, veroorzaakt significante vermindering van de oogfunctie en/of significante pijn of ongemak voor het dier.

3- "NO BREEDING" met de hond met de afwijking, de ouderdieren of de nakomelingen:

Er is duidelijk bewijs voor de erfelijkheid en de wijze van overerven van de afwijking en/of de afwijking vormt een directe bedreiging voor het gezichtsvermogen, veroorzaakt significante vermindering van de oogfunctie en/of significante pijn of ongemak voor het dier. Dit geldt veelal voor afwijkingen waarvan de wijze van overerven zeer waarschijnlijk recessief is, waardoor de ouderdieren en de nakomelingen tenminste dragers van de mutatie zijn. Het inzetten voor de fokkerij van zulke dieren is alleen te overwegen als er een betrouwbare DNA test beschikbaar is, mits onder begeleiding van een geneticus.

In het algemeen geldt voor het advies "OPTIONAL" het volgende: Komt een dergelijke afwijking heel weinig voor in de populatie (er zijn dan weinig dragers te verwachten) en is er een brede fokbasis, dan kan men beter streng zijn en de liders uitsluiten. Maar dikwijls kan een rasvereniging zich deze 'luxe' niet permitteren, omdat de fokbasis dan te smal wordt. Als er meerdere afwijkingen in een ras voorkomen zal men prioriteiten moeten stellen. Bijvoorbeeld: liever fokken met een hond met HD-A en MPP-iris "NIET VRU" dan met een hond "VRU" van oogafwijkingen en HD-B. Ook dient men te beseffen dat als men een generatie heeft van bijvoorbeeld 100 honden, met 50 teven en 50 reuen, en men gebruikt maar twee of drie fokreuen omdat zij de mooiste zijn, men grondig inteelt (verhullend ook wel lijnteelt genoemd), met alle bezwaren van dien. Men kan beter een brede fokbasis van gezonde honden inzetten. Het is aan de rasvereniging/Fok Advies Commissie om te beoordelen of het verantwoord lijkt een hond met het advies "Optional" of met een afwijking die als "middelmattig" aanwezig wordt beoordeeld (bijvoorbeeld bij de afwijking ICAA) in te laten zetten voor de fokkerij. U wordt aangeraden dit in uw Verenigingsfokreglement (VFR) op te nemen. (Bron: Brief ECVO aan rasverenigingen, september 2017)

In Finland zijn in de periode van 1990-2017 13469 honden onderzocht op oogafwijkingen.

De afwijkingen die met name worden geconstateerd zijn pra, posterior polar cataract, mpp, phtvl/phpv, distichiasis en rd.

1990 90% geen afwijkingen
1995 89% geen afwijkingen
2000 90% geen afwijkingen
2005 86% geen afwijkingen
2010 87% geen afwijkingen
2014 90% geen afwijkingen
2015 89% geen afwijkingen
2016 91% geen afwijkingen
2017 90% geen afwijkingen (website Kennelliitto, 2018)

In 1990, het begin van structurele gezondheidsonderzoeken in Finland (PEVISA), zijn maar 90 honden onderzocht. Vanaf 2005 zijn dat om en nabij 700-800 honden per jaar (website Kennelliitto, 2018).

In Nederland zijn sinds 1985 70 honden ECVO onderzocht. Bij 83% zijn geen afwijkingen gevonden. De 17% met afwijking betrof: pra, cataract niet congenitaal/congenitaal, mpp lamina, distichiasis (FLVN, 1-1-2015).

-
- **Progressieve Retina Atrofie (PRA): met uitzondering van prcd-PRA B of b (drager), mits het andere ouderdier prcd-PRA A of a (vrij) heeft.**
A = vrij van prcd-PRA op grond van genetische test, a = vrij van prcd-PRA op basis van A uitslag van zowel de moeder als vader van het betreffende dier.

PRA is een verzamelnaam voor een groep erfelijke netvliesdegeneraties. Pra leidt tot blindheid van de hond. Pra-prcd is de vorm die bij de FL het meest voorkomt en is een recessief verervend.

De richtlijn vanuit de ECVO is lijders uit te sluiten. Door de beschikbaarheid van een dna-test voor pra-prcd is het mogelijk lijders te identificeren, voordat zij klinische verschijnselen krijgen en voordat zij ingezet worden voor de fok. Ook dragers zijn te identificeren en daarmee op voorhand met een pra-vrije hond te combineren waardoor het fokken van lijders wordt uitgesloten. Het gebruik van dragers van de afwijking is daarmee verantwoord, zeker zolang er geen meetbare kennis is over de verwantschap in het ras en de mogelijkheid/wenselijkheid om ook dragers uit te sluiten.

- **Membrana Pupillaris Persistens (MPP): met uitzondering van MPP iris mits het andere ouderdier MPP vrij is**

MPP is een regelmatig voorkomende, aangeboren oogafwijking. Als gevolg van een storing in de ontwikkeling blijven er restjes achter van het embryonale lensvaatnetje, dat voor de geboorte, de voorzijde van de lens van voedingsstoffen moest voorzien.

MPP komt in vele vormen voor. Bij de lichtste vormen blijven er kleine pigmentklontjes achter op de voorkant van de lens of tegen de binnenkant van het hoornvlies (deze worden op het rapport oogonderzoek alleen ingetekend). Ook kunnen er zich draadjes bevinden op het oppervlak van de iris (regenboogvlies). Deze draadjes kunnen ook oversteken over de pupil of naar de voorkant van de lens of naar de binnenzijde van het hoornvlies. Er kan zelfs een soort spinnenweb in het oog van overblijven. Als de resten verbonden zijn met de binnenzijde van het hoornvlies kunnen zij daarin witte littekens veroorzaken. Het lijkt dan of de patiënt op pupleeftijd een beschadiging aan het oog heeft gekregen. Als de resten tegen de voorzijde van de lens blijven zitten, kunnen zij daar grauwe staar of cataract veroorzaken. Soms gaat MPP ook gepaard met andere oogafwijkingen, zoals een te kleine oogbol (microphthalmie) of netvliesafwijkingen.

De richtlijn van de ECVO laat het fokken met honden met de diagnose MPP iris ter optie aan de fokker/rasvereniging en voor de overige vormen is het advies uit te sluiten van de fok.

MPP iris wordt op het ECVO-formulier alleen als niet-vrij aangevinkt bij de rassen waarbij de erfelijkheid is bewezen (Petit Basset, Basenji, Engelse Cocker en Chow Chow). Bij alle andere rassen wordt een opmerking geplaatst bij NB op het formulier als MPP iris wordt gediagnosticeerd.

Wanneer het gezichtsvermogen door de afwijking beperkt wordt, dan wordt volgens de richtlijn van de ECVO niet een NB opmerking gemaakt. Dan wordt niet vrij aangestreept bij MPP iris voor rassen waar de erfelijkheid nog niet is bewezen.

Het is toegestaan te fokken met een hond met een NB opmerking m.b.t. MPP iris. Het is niet toegestaan te fokken met een hond met een uitslag niet-vrij MPP iris, omdat deze uitslag aangeeft dat het welzijn van het dier wordt beperkt. De uitsluiting is preventief om het evt. verder voorkomen binnen het ras te beperken.

2018: Door een wijziging van het noteren van de onderzoeksuitslag is de NB notering voor MPP iris komen te vervallen en wordt nu altijd onder niet vrij aangevinkt. Het ECVO advies is gelijk gebleven namelijk het fokken met honden met de diagnose MPP iris is ter optie aan de fokker/rasvereniging en voor de overige vormen is het advies uit te sluiten van de fok.

MPP iris is een oogafwijking die in Nederland (4,2%, 1990-2016), in Finland (0,67%, 2008-2017) en in de VS (10%) is gediagnosticeerd, van overige landen zijn geen cijfers bekend/opgevraagd.

In lijn met de inzet van honden met een MPP iris diagnose totnogtoe met een NB opmerking vinden de fokkers dat met de gewijzigde notering van de uitslag deze honden voor de fok ingezet mogen (blijven) worden.

N.a.v. de gewijzigde notering van de uitslag is ook gesproken over het verplicht stellen van het ECVO oogonderzoek voor pups uit een combinatie waarvan een ouder de diagnose MPP iris heeft om te kunnen monitoren of en in welke mate het aan de nakomelingen wordt doorgegeven. Dit riep een bredere discussie op over het verplicht stellen van ECVO oogonderzoek voor alle pups om in zijn algemeenheid meer zicht te krijgen op de aanwezigheid van oogafwijkingen in de Nederlandse populatie van FL, in plaats van enkel op de smalle selectie van fokhonden. Dhr. Stades gaf tijdens zijn lezing oktober 2017 aan, dat enkel een combinatie van twee ouderdieren met een MPP iris diagnose informatie gaat brengen over de vererving en dan nog alleen bij voldoende nakomelingen. Dit is niet mogelijk met het uitgangspunt dat als een ouderdier MPP iris heeft, het andere ouderdier vrij moet zijn. Alle pups laten onderzoeken zou alleen zinvol zijn met een doel dat zwaarwegend is voor de gezondheid van het ras en in verhouding staat tot de tijdsinvestering die dat met zich meebrengt. Waarbij op dit moment voldoende capaciteit aan oogartsen ook nog een belemmerende factor is. De conclusie nu is ECVO oogonderzoek bij pups niet te verplichten. Dit vooralsnog ter keuze aan de fokker te laten.

- **Cataract (congenitaal en niet-congenitaal)**

Een abnormale troebeling van de lens en/of de lenskapsel wordt cataract of grauwe staar genoemd. Cataracten kunnen aangeboren of verkregen zijn. Congenitaal (aangeboren): afwijking wordt vastgesteld tussen geboorte en een leeftijd van 8 weken. Niet-congenitaal (verworven): afwijking wordt vastgesteld op latere leeftijd. De belangrijkste groep van de verkregen cataracten is die van de erfelijke vormen. Bij een aantal andere primaire oogafwijkingen (bijvoorbeeld retina degeneratie of progressieve retina atrofie), kan cataract optreden als bijkomende afwijking.

De vererving van cataract bij honden is onduidelijk, i.h.a. wordt aangenomen dat het polygeen vererft, hoewel ook (incompleet) dominant en recessief (zelden) als mogelijkheden worden genoemd.

De richtlijn van de ECVO is lijders van zowel congenitale als niet-congenitale cataract uit te sluiten.

- **Persisterende Hyperplastische Tunica Vasculosa Lentis/ Primair Vitreum (PHTVL/PHPV) graad 2-6**

PHTVL/PHPV is een, op zich, zeldzaam voorkomende, aangeboren oogafwijking. Bij een tweetal rassen is bewezen dat de afwijking erfelijk is bepaald. Als gevolg van een storing in de ontwikkeling blijven er restjes achter van het embryonale lensvaatnetje dat voor de geboorte de achterzijde van de lens van voedingsstoffen moest voorzien. Om aan te geven in welke vorm de hond de afwijking heeft, zijn gradaties aangebracht, nl.: graad 1 en de ernstige vormen (graden 2-6). Bij graad 1 zijn duidelijke restjes achtergebleven. Zij veranderen niet meer, veroorzaken geen veranderingen aan andere delen van het oog en beïnvloeden het gezichtsvermogen van de hond niet. Zij zijn uitsluitend te zien met behulp van een speciale microscoop. De ernstige vormen (graden 2-6), komen steeds in beide ogen voor. Bij de ernstige vormen (graad 2-6) heeft het proces een slechte invloed op de lensinhoud, waardoor deze langzaam troebel wordt (cataract). Dit cataract kan reeds bij de geboorte aanwezig zijn, waardoor de pups direct al blind zijn. Het kan ook gedurende het leven langzaam en ernst toenemen. De weg van het licht naar het netvlies wordt daardoor steeds meer geblokkeerd, de hond kan steeds minder zien en wordt langzaam blind. De afwijkingen doen in ieder geval geen pijn.

De afwijking wordt het meest waarschijnlijk veroorzaakt door een niet geslachtsgebonden, niet compleet dominant overervende en in verschillende uitingsvormen voorkomende erfelijke factor. Daarbij wordt tevens

aangenomen dat de dieren die van de ene ouder de normale en van de andere ouder de afwijkende erfactoren krijgen (drager of heterozygoot) geen of graad 1 afwijkingen vertonen.

De richtlijn van de ECVO is honden met gradatie 2-6 uit te sluiten van de fok. Inzet van honden met graad 1 is ter optie aan fokker/vereniging. Indien het aantal voor de fokkerij beschikbare dieren dit toelaat kan graad 1 ook beter niet meer worden gebruikt. Op dit moment wordt daar niet voor gekozen, omdat het gezichtsvermogen van dieren met deze graad niet wordt aangetast en eerst meer kennis nodig is over de verwantschapsgraad in het ras om te bepalen of het mogelijk en wenselijk is ook honden met graad 1 uit te sluiten.

- **Retinadysplasie (RD): geografisch en totale vorm**

RD is een, meestal aangeboren en erfelijke netvlies-/vaatvliesafwijking, die kan variëren van, in de lichtste gevallen onbeduidende kleine lokale plooitjes in de retina (netvlies), in de middenvorm met grotere plooien of lokale loslatingen met later retinadegeneratie (verval), tot de ernstige vormen met grote plooien of totale retinaloslating.

De focale vorm veroorzaakt geen merkbare oogproblemen voor het dier. De geografische vorm van RD kan gezichtsuitval van kleine gebiedjes van de retina veroorzaken. Dit is aan de hond echter vrijwel niet te merken. Pas in het eindstadium kunnen de honden verlies van gezichtsvermogen gaan vertonen.

Bij de totale vorm worden grote tot totale netvliesloslatingen gevonden en er treedt een ernstige vermindering van het gezichtsvermogen of totale blindheid op.

De midden en de ernstige vorm van RD worden waarschijnlijk veroorzaakt door een autosomaal recessief overervend defect. De lichtste vorm zou recessief overerven, hierover is echter minder bekend. De richtlijn van de ECVO is honden met de geografische vorm uit te sluiten en bij de totale vorm ook de ouders en nakomelingen van de betreffende hond. Inzet van honden met de focale vorm is ter optie aan fokker/vereniging. Daar er bij de lichtste vorm vooralsnog geen afwijkingen in het gezichtsvermogen zijn geconstateerd, worden in het algemeen geen fokbeperkingen geadviseerd, behalve bij rassen waarbij de ernstiger vormen ook bekend zijn.

- **Ernstige vorm van distichiasis**

Distichiasis kan worden omschreven als enkele, een rij of meerdere rijen haren groeiende in de ooglidrand. Indien deze haren het hoornvlies irriteren zijn natte oogleden, traanstreepvorming en hoornvliesirritatie te verwachten. De haartjes zijn zonder loep moeilijk zichtbaar. Het slijmpropje, dat zich vaak rond de basis van de haar, op de lidrand bevindt, is meestal wel goed zichtbaar.

Distichiasis wordt beschouwd als een erfelijke afwijking. De wijze van overerving is nog niet geheel opgehelderd. Inzet van honden voor de fok is volgens de richtlijn van de ECVO ter optie aan fokker/vereniging. Advies is wel honden met een ernstige vorm uit te sluiten.

In de richtlijn wordt vermeld dat de oogarts geen details toegevoegd aan de diagnose, bv hoeveel haartjes worden gezien, maar dat als de haartjes het hoornvlies ernstig irriteren dit kenbaar wordt gemaakt door bij commentaar het vakje ernstig aan te vinken.

- **Entropion/trichiasis**

Door de naar binnen gekrulde ooglidrand (entropion) komen de haren, die buiten op het ooglid staan, tegen het hoornvlies aan en irriteren de oogbol daardoor ernstig. Doordat die haren steeds over het hoornvlies heen en weer "schuren" zal dit, na kortere of langere tijd, worden beschadigd en zal een ontsteking optreden (blauw worden van het hoornvlies). De hond heeft veel last van het oog. Dit is herkenbaar aan veel knippen, dichtknippen van de oogleden, heftig tranen, pus en lichtschuwheid. Als een dergelijke situatie voortduurt kan het hoornvlies uiteindelijk geheel ondoorzichtig worden en kan de hond met dat oog dus niet meer zien.

Trichiasis neusplooi: Meestal komt de afwijking voor in combinatie met entropion van de binnenooghoek. De haren van de neusplooi veroorzaken een ernstige irritatie van de binnenhelft van het hoornvlies. Trichiasis bovenooglid: De haren op de plooien irriteren, bij de lidslag, het bindvlies van het onderooglid of erger nog, het bovenste deel van het hoornvlies.

In de meeste gevallen is entropion het gevolg van een polygeen overervend defect. Trichiasis is een polygeen overervende afwijking. Het streven naar ver uit elkaar liggende, uitpuilende oogbollen, een diepe stop, grote plooien met lange stijve haren er op of veel plooien en/of een overmaat aan kopshuid werken deze afwijking in de hand. Inzet van honden voor de fok is volgens de richtlijn van de ECVO ter optie aan fokker/vereniging.

- **Ectropion**

De onderooglidrand hangt af en de oogspleet is soms ruitvormig. De bindvliezen vertonen ontstekingsverschijnselen, zoals roodheid, zwelling en geplooidheid en er is traanvloed, extra slijm (wit/grijs) en evt. pusproductie (geel/groen). De oogbol wordt iets teruggetrokken in de oogkas, waardoor de oogbol nog verder van de lidrand af komt te liggen. Ectropion berust vrijwel zonder uitzondering op een polygeen overervende afwijking. Inzet van honden voor de fok is volgens de richtlijn van de ECVO ter optie aan fokker/vereniging.

Voor de erfelijk beschouwde oogafwijkingen niet nader genoemd, omdat deze niet tot zeer zelden bij de FL worden gediagnosticeerd, worden de geldende richtlijnen van het European College of Veterinary Ophthalmologists gevolgd. Het bestuur behoudt zich het recht anders te beslissen indien voortschrijdend inzicht daar aanleiding toegeeft.

- *Ziekte van Pompe: Een teef/reu die genetisch drager is van deze ziekte mag enkel een nest voortbrengen in combinatie met een teef/reu die genetisch vrij is.*

De prevalentie van lijders van deze ziekte in het ras is gering, maar de ernst van de ziekte is hoog. Het is voor de FL een dodelijke ziekte op jonge leeftijd. Het fokken van lijders moet daarom stringent worden voorkomen. Daartoe moet in ieder geval één van de ouderdieren genetisch getest zijn en als die drager blijkt te zijn, mag alleen gefokt worden in combinatie met een genetisch vrije hond.

Er is te weinig kennis over de verwantschap in de populatie en daardoor kan niet bepaald worden of dit ruimte laat dragers ook uit te sluiten. Mocht die ruimte er wel zijn dan is nog de vraag of het wenselijk is, omdat het uitslecteren van kenmerken tot gevolg kan hebben dat andere positieve kenmerken verdwijnen of andere negatieve kenmerken de kop opsteken.

6.1. Kwalificatie: Beide ouderdieren moeten minimaal twee keer hebben deelgenomen aan een door de Raad en/of FCI gereglementeerde expositie, en daar minimaal 2x de kwalificatie zeer goed hebben behaald onder twee verschillende keurmeesters.

Een kwalificatieverplichting kan een drempel vormen voor de beschikbaarheid van fokhonden en daarmee de verwantschapstoename in het ras nadelig beïnvloeden. Een beoordeling van een hond geeft wel informatie over de rastypische en daarmee samenhangende gezondheidseigenschappen. Het gesprek over het al dan niet verplicht houden van deze regel, de gevraagde kwalificatie naar b.v. minimaal goed te wijzigen of te vervangen door een fokgeschiktheidskeuring roept een discussie op met uiteenlopende meningen. Besloten is deze regel vooralsnog ongewijzigd te laten en discussie op ander moment voort te zetten.

- **Doel en middelen beoordeling rastype**
- **Doel koppeling beoordeling rastype en kwalificatie**

7.2. Aflevering pups: de pups mogen niet eerder worden afgeleverd dan op de leeftijd van 7 weken.

Tussen de eerste enting en de overdracht aan de nieuwe eigenaar moeten minimaal 7 dagen zitten.

Er zijn verschillende redenen waarom fokkers hun pup later dan op een leeftijd van 7 weken afleveren. Er is geen behoefte dit te reguleren. In verband hiermee is gesproken over o.a. nestbezoek, koopcontract en socialisatie.

- Doel, procedure en criteria nestbezoek (gerealiseerd 2016)
- **Folder voor pupkoper: verenigingsfolder of verantwoordelijkheid fokker, inhoud**
- Organiseren fokbijeenkomsten (gerealiseerd 2016, taak fokkerijcommissie)

9.VISIE OP DE FOKKERIJCOMMISSIE

Achtergrond

Mei 2007 is het fokoverleg opgericht waar fokkers, reueigenaren en andere geïnteresseerden leden van de FLVN aan deel konden nemen. Doel binnen dit fokoverleg was het bespreken met elkaar van allerlei fokaangelegenheden en indien nodig tot voorstellen te komen richting het bestuur. In 2010 werden de taken en bevoegdheden van het fokoverleg vastgesteld, omdat er behoefte was aan duidelijkheid over de precieze positie en bevoegdheid van het fokoverleg binnen de vereniging.

Tijdens de ALV in 2011 heeft het bestuur aangegeven het aantal bestuursleden terug te willen brengen van 7 naar 5 en zich te willen beraden over de taken en werkwijze binnen de huidige bestuursstructuur.

Voorgesteld werd te gaan werken met ondersteunende commissies, bijvoorbeeld t.a.v. raszaken, P.R. (waaronder website en clubblad) en activiteiten.

Januari 2012 heeft het fokoverleg het bestuur kenbaar gemaakt te stoppen en het bestuur verzocht een commissie te benoemen voor zaken m.b.t. de fok van Finse Lappenhonden. In deze commissie zouden alle taken en functies die er binnen de vereniging zijn m.b.t. de fokkerij vertegenwoordigd moeten zijn. Aan het bestuur wordt gevraagd voor deze commissie een opdracht, een overlegstructuur en een budget beschikbaar te stellen. Gezien het feit dat deze commissie een kerntaak van de vereniging uitvoert, wordt een bestuursvertegenwoordiging in deze commissie geadviseerd om dubbeling van discussies te vermijden. Dit is vastgelegd in het 'Besluit fokkerijcommissie 20 oktober 2012.

Uitgangspunten voor het instellen van een commissie

- De communicatie te verhelderen.
- De besluitvorming transparanter te maken.
- Aansturen door het bestuur op grote lijnen.
- Werk in de commissies op te tuigen met meer bevoegdheden.
- Basis van de vereniging te vergroten.
- Optimaal mogelijke inzet van kennis en kunde van de leden.
- Het aantal betrokken leden bij de verenigingsstaken te vergroten.

Uitgangspunten voor het instellen van een fokkerijcommissie

- Fokkerijzaken zijn een kerntaak van een rasvereniging.
- De fokkerij is gebaat bij een gecoördineerd en breed gedragen beleid, dat zowel vanuit kynologische ontwikkelingen, wetenschappelijke inzichten en praktijk wordt aangestuurd.
- De taken van de fokadviescommissie en van het voormalig fokoverleg worden bij elkaar gebracht.

Relatie bestuur en fokkerijcommissie

- Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering en handhaving van de regels van de vereniging, daarover legt zij verantwoording af aan de ALV.
- Het bestuur is vertegenwoordigd in de commissie zodat communicatielijnen met het bestuur gewaarborgd zijn.
- Discussie zal plaatsvinden binnen de commissie, waarbij de verschillende posities en belangen moeten worden gehoord, maar het streven is gericht om met een eenduidig beleid t.a.v. de fokkerij naar buiten te kunnen treden in het belang van de Finse Lappenhond en haar vereniging.
- Het bestuur benoemt de commissie (conform artikel 28 van de statuten en artikel 8 van het huishoudelijk reglement) en wijst aan hen een budget toe.

Taken van de fokkerijcommissie

- Het beheer van het rasbestand door o.a.:
 - het verzamelen en beheren van stamboom- en gezondheidsgegevens van ouderdieren en nesten in Nederland en geïmporteerde Finse Lappenhonden.
- Het ontwikkelen en beheer van fokbeleid door o.a.:
 - beleidsvoorbereiding van wijzigingen en aanvullingen t.a.v. het huidige beleid.
 - het toetsen van de praktijk van de fokkerij aan het fokbeleid.
- Het afleggen van nestbezoeken en relevante informatie verzamelen en beheren.
- Toetsen op naleving van het fokreglement en regelen afgifte fokcertificaat.
- Het faciliteren en ondersteunen van de fokkerij en de fokkers binnen de vereniging door o.a.:
 - het geven van fokadvies aan fokkers
 - het organiseren van informatiebijeenkomsten m.b.t. fokkerijzaken,
 - het stimuleren en faciliteren van uitwisseling van kennis en kunde van fokkers onderling,
 - het adviseren en begeleiden van incidentele fokkers,
 - overzicht te hebben op vraag en aanbod van pups.
- Het verzorgen van de keurmeesteropleiding.
- Het fokreglement van de vereniging voorzien van een uitgeschreven onderbouwing van de gedane keuzes zodat het reglement niet slechts een opsomming van regels is maar een visie vertegenwoordigt.
- Gevraagd of ongevraagd het bestuur adviseren over fokkerij zaken.

Taken t.a.v de fokkerij buiten deze commissie

- Het beheer van de erkenningprocedure en het toekennen van erkenningen aan fokkers blijft bij het bestuur liggen.
- Taken die gericht zijn op het aanbieden van diensten voor belangstellenden voor het ras zoals ras- en pupinfo en beleid m.b.t. import.

Samenstelling fokkerijcommissie

- Het bestuur faciliteert een bijeenkomst van (aspirant) FLVN Fokkers waarbij zij onderling uitmaken welke 2 leden zij zullen voordragen voor de fokkerijcommissie.
- Het bestuur wijst uit haar midden 2 leden aan voor de fokkerijcommissie.
- Deze 4 leden kunnen maximaal 2 anderen voordragen, die kennis en kunde hebben over de fokkerij of anderszins kennis en kunde hebben die ten dienste staat van de fokkerij, om deel te nemen aan deze commissie (maximaal 2 leden), dit kunnen zowel mensen van binnen als buiten de vereniging zijn.

Profiel commissieleden

- Affiniteit met de fokkerij.
- In staat om analytisch en op abstract niveau te kunnen denken.
- In staat om visie te verwoorden en op schrift te stellen.
- In staat om fokkers te ondersteunen.
- Kennis en kunde te hebben m.b.t. fokkerijzaken.

Deze kwaliteiten hoeven niet in gelijke mate bij ieder lid aanwezig te zijn maar bij de samenstelling zal het bestuur uitgaan van deze kwaliteiten in de commissie.

Werkwijze fokkerijcommissie

- De commissie is een commissie van het bestuur, de communicatie en verantwoordingslijn loopt naar het bestuur.
- De fokkerijcommissie kiest uit haar midden een voorzitter.
- De voorzitter is contact persoon voor bestuur en buitenwacht.
- De commissie maakt een werkplan en heeft minimaal 2x per jaar contact met het gehele of dagelijks bestuur voor uitwisseling over o.a. het werkplan en vragen die het bestuur aan de fokcommissie wil voorleggen
- De commissie legt verantwoording af aan het bestuur over haar bestede budget.
- Afspraken worden gemaakt over geheimhouding/privacy gevoelig materiaal.
- De commissie kan taken door anderen laten vervullen, maar behoudt in dat geval de coördinatie.
- Het budget en wat daarin inbegrepen:
Budget wordt elk jaar via het bestuur op de ALV voor het komende/volgende jaar vastgesteld
Budgetvragen worden voorgelegd aan het bestuur die daarover kan beslissen als ALV niet in tijd mogelijk is.
- Inbegrepen bij het budget:
 - Vergaderplek/vergaderkosten
 - Reiskosten m.b.t. afvaardigingstaak, vergadering, nestcontrole
 - Aantrekken externe expertise
- Gedeclareerd wordt met een declaratieformulier van de FLVN.

BIJLAGE 1

Formulier Aanvraag erkenning (aspirant) FLVN Fokker

Doorhalen wat niet van toepassing is

Naam en voorletter	
Man/vrouw	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Lidmaatschapsnummer	
Kennelnaam	
Aanvraag voor	aspirant FLVN Fokker/ FLVN Fokker

De gegevens van de teef/teven waarmee plannen zijn om haar in te zetten voor de fok.

	Naam hond	Geboortedatum	NHSB nr
1.			
2.			
3.			

De aanvrager verklaart:

- Bekend te zijn met de erkenningsregeling (aspirant) FLVN Fokker
- De daaruit voortvloeiende verplichtingen vanaf het moment waarop de erkenning is verleend te zullen nakomen.

Bij aanvraag erkenning aspirant FLVN Fokker naam FLVN Fokker vermelden en datum wanneer bezocht en gesproken conform art. 2.3 van de erkenningsregeling.

Naam: Datum:

Datum

Handtekening

BIJLAGE 2

Formulier nestcontrole

Algemeen

- Waren er bijzonderheden gedurende de dracht?
- Hoe is de bevalling verlopen?
- Hoe reageerde de teef na de geboorte op de pups?
- Hoe verloopt de ontwikkeling van de pups (oogjes, oren, gewicht, voeding, lopen, tanden, gezondheid)?
- Ontworming en enting: check entingsboekje
- Op welke leeftijd gaan de pups naar hun eigenaren?

Huisvesting en verzorging

- Beschikken de teef en haar pups over voldoende (uitloop binnen/buiten) bewegingsruimte?
- Hebben de teef en haar pups voldoende (indicatie: 1 x 1,5 meter) en geschikte nestruimte (o.a. tochtvrij, goede ventilatie, droog, schoon, plek om zich terug te trekken)?
- Zijn de ruimte en de daarin gebruikte materialen aangepast aan de lichamelijke en dierspecifieke behoeften van de teef en de pups?
- Hebben de teef en de pups zo nodig bescherming tegen slechte weersomstandigheden en gezondheidsrisico's?
- Ervaren de teef en de pups geen onnodige angst en stress tengevolge van de wijze waarop ze gehuisvest zijn?

Socialisatie

- Hoe wordt aan de socialisatie van de pups gewerkt?
- Hoe worden de pups getypeerd op dit moment en hoe wordt daar rekening meegehouden bij de verdeling van de pups?
- Krijgen de kopers een leidraad mee over de verzorging en opvoeding van de pup?
- Hoe wordt begeleiding geboden als de pups zijn verhuisd naar hun eigenaar?

Observatie van de teef en pups (Geef korte beschrijving hoe pups zich in de omgeving gedragen en hoe ze reageren op interactie met mensen. Check bij de fokker of dit wordt herkend.)

BIJLAGE 3

Koopovereenkomst

Ondergetekenden, Partijen bij deze overeenkomst, te weten:

Naam:

Adres:

Postcode: Plaats:

Hierna te noemen verkoper;

En

Naam:

Adres:

Postcode: Plaats:

Hierna te noemen koper;

In aanmerking nemende:

- Dat verkoper verklaart in eigendom te hebben de hierna omschreven Finse Lappen hond hierna te noemen hond;
- Dat de koper verklaart de hond te willen kopen van de verkoper;
- Dat de koper verklaart voor de hond de koopprijs te willen betalen;

Komen hierbij het volgende overeen;

I

De verkoper verbindt zich de hond te leveren aan de koper, die hiervoor een bedrag is verschuldigd van € (Zegge) aan de verkoper. Koper betaald een voorschot van **€100** en draagt er zorg voor dat dit bedrag voor de dag van uitzoeken op rekening van de verkoper staat. Het overige bedrag van €, = zal voordat de hond wordt opgehaald op de rekening (Rek.) van de verkoper staan. De datum waarop de hond door de koper zal worden afgehaald valt uiterlijk in week ... van het jaar 2018. Indien de koper de hond in de hiervoor genoemde week niet heeft afgehaald, en er geen ander tijdstip is afgesproken, is de verkoper niet gehouden om de koper het reeds betaalde bedrag terug te betalen.

Het betreft de **Finse Lappenhond**,

geboren uit,

Naam vader:

Geb. datum Vader: Chipnr:

Nummer stamboom: NHSB

HD. Uitslag: Prcd PRA Clear ECVO vrij Pompe vrij

Naam moeder:

Geb. datum moeder: Chipnr:

Nummer stamboom: NHSB

HD. Uitslag: Prcd PRA Clear ECVO vrij Pompe drager

Omschrijving hond:

Stamboomnaam

Geboortedatum: .

Geslacht: reu teef

Chipnummer:

Stamboomnummer Raad van Beheer: NHSB

II. 1

Koper en verkoper constateren dat de hond geen uiterlijke of duidelijk waarneembare gebreken of afwijkingen vertoont. De geconstateerde uiterlijk waarneembare gebreken of afwijkingen zijn als volgt te omschrijven:

Met dien verstande dat als in het dierenpaspoort staat dat de dierenarts van de verkoper heeft geconstateerd dat de testikels, van een reu, nog niet voelbaar waren ingedaald de eventuele dierenartskosten voor het noodzakelijk operatief halen/verwijderen van de testikels, voor 50% door de verkoper worden betaald. De eventuele operatie zal door een door de verkoper aan te wijzen dierenarts worden verricht.

II. 2

De hond wordt aangekocht met de bedoeling als: huishond

II.2a

Verkoper verklaart –op grond van de kwalificaties van de ouder dieren- de hond in aanleg voor dit doel geschikt te achten, maar voor de geschiktheid voor het in II.2 genoemde gebruik geen enkele garantie te kunnen geven. Verkoper aanvaardt geen aansprakelijkheid voor het niet behalen van benodigde kwalificaties door de verkochte hond, indien koper de hond ook als tentoonstellingshond of fokdier wil gebruiken.

III

De verkoper is verplicht om de hond met bijbehorende bescheiden, zoals het Europees dierenpaspoort en de stamboom –indien deze reeds is verstrekt - op de hiervoor in artikel I genoemde week in eigendom over te dragen aan de koper.

Indien de stamboom afgegeven door de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland niet door de verkoper is ontvangen op de in artikel I genoemde week van overdracht van de hond verplicht de verkoper zich om de stamboom binnen zes maanden na ontvangst persoonlijk te overhandigen aan of bij aangetekend schrijven per post te bezorgen bij de koper.

IV

De hond is voor risico van de verkoper in de periode van geboorte en de week genoemd in artikel I waarop de hond overgedragen wordt aan de koper. Ingeval de hond komt te overlijden voor de in artikel I genoemde datum van overdracht verplicht de verkoper zich om de koper uit hetzelfde dan wel het eerstvolgende nest een andere hond aan te bieden. Koper is echter niet gehouden om van dit aanbod gebruik te maken.

V

De hond wordt overgedragen in de staat waarin deze zich op de in artikel I genoemde datum bevindt. Dan wel door partijen nader afgesproken datum van overdracht. De koper verplicht zich om binnen zeven dagen na ontvangst van de hond, deze bij een dierenarts te laten onderzoeken op eventuele gebreken, die op dat ogenblik waarneembaar zijn. Laat de koper dit na, dan kan hij geen rechten doen gelden op grond van de in artikel VIII opgenomen schadevergoedingsregeling.

VI

De koper is gehouden te garanderen dat de hond aan de overeenkomst gezien in artikel II.2 beoogde gebruik beantwoordt. Verkoper is voorts gehouden in te staan voor de eigenschappen die de hond blijkens artikel II.2 bezit. Blijkt de hond de door de verkoper in artikel II.2 aangegeven eigenschappen te ontberen, dan is de koper op straffe van verval verplicht binnen twee maanden na het ogenblik waarop koper dit heeft ontdekt of redelijkerwijze had behoren te ontdekken verkoper hiervan schriftelijk bij aangetekend schrijven in kennis te stellen. Afhankelijk van de mate waarin de hond de gegarandeerde eigenschappen blijkt te ontberen wordt naar redelijkheid en billijkheid een schadevergoeding door de verkoper toegekend.

VII

In geval de beide ouderdieren van de hond zijn geröntgend ten behoeve van een onderzoek naar heupdysplasie en beide ouderdieren als uitslag van de door een bevoegde instantie uitgevoerde HD - onderzoek HD A, HD B, of HD C werd geconstateerd en de verkoper grondig onderzocht en vastgesteld heeft, dat er ten tijde van het sluiten van deze overeenkomst van directe verwanten geen officiële uitslagen bekend zijn, die anders luiden dan de hierboven genoemde waarden, wordt de verkoper geacht te hebben voldaan aan zijn wettelijke onderzoekspllicht en is hij niet gehouden tot vrijwaring van het gebrek heupdysplasie, indien dit gebrek zich zou manifesteren nadat de hond de leeftijd van één jaar heeft bereikt. Vergoeding vervalt in zijn geheel indien blijkt dat de hond te dik is, de hond trappen moest lopen en in een ruimte woont waar zich gladde vloerbedekking bevindt, waarop de hond kan uitglijden.

VIII

In geval de beide ouderdieren van de hond zijn onderzocht op erfelijke oogziekten en beide ouderdieren als uitslag van de door een bevoegde instantie uitgevoerd oogonderzoek VRIJ werd geconstateerd en de verkoper grondig onderzocht en vastgesteld heeft, dat er ten tijde van het sluiten van deze overeenkomst van directe verwanten geen officiële uitslagen bekend zijn, die anders luiden dan de hierboven genoemde waarden, wordt de verkoper geacht te hebben voldaan aan zijn wettelijke onderzoekspllicht en is hij niet gehouden tot vrijwaring van het gebrek erfelijke oogziekten, indien dit gebrek zich zou manifesteren nadat de hond de leeftijd van één jaar heeft bereikt.

IX

Indien de hond aan een erfelijk bepaald gebrek blijkt te lijden, dat de gezondheid en het welzijn van de hond bedreigt, heeft de koper het recht op schadevergoeding, tenzij de verkoper op grond van de vorige artikels niet aansprakelijk is voor het betreffende gebrek. Het gebrek dient te worden vastgesteld door een door de verkoper aan te wijzen dierenarts die gespecialiseerd is in de diagnostiek van de bedoelde gebreken. De koper dient de verkoper een schriftelijke verklaring van de desbetreffende dierenarts/ specialist te overleggen. De hoogte van de schadevergoeding wordt afhankelijk van de ernst van het gebrek en de leeftijd van de hond door partijen naar redelijkheid en billijkheid bepaald, met dien verstande dat bij te goeder trouw handelende verkoper aan wie de aanwezigheid van het desbetreffende gebrek bij de hond niet kan worden aangerekend de vergoeding niet meer zal bedragen dan de door de koper betaalde koopsom.

X

De koper verplicht zich jegens de verkoper zorg te dragen voor een voor de hond passende en behoorlijke behandeling. Indien de partijen van mening verschillen over de vraag of aan de hond nodige zorg is onthouden zal deze vraag voorgelegd worden aan een door de verkoper aan te wijzen dierenarts. De koper verplicht zich aan het onderzoek van de dierenarts mee te werken en de hond daarvoor beschikbaar te stellen. De kosten worden in eerste instantie voldaan door de verkoper. Mocht echter blijken dat aan de hond de nodige zorg is onthouden, dan heeft de verkoper het recht om de hond terug te nemen. Koper verplicht zich aan de teruggave van de hond met overhandiging van de stamboom en de bij de hond behorende papieren mee te werken en heeft in dat geval recht op maximaal 50% van de koopsom verminderd met de transportkosten en de eventuele kosten van de ingeschakelde dierenarts.

XI

De koper verplicht zich bij eventuele verkoop van de hond zich vooraf schriftelijk te wenden tot de verkoper waarbij deze het voorkeursrecht tot kopen krijgt. Verkoper en koper spreken af dat de verkoper in geval van verkoop/herplaatsen van de hond nooit meer dan 50% van de aankoop prijs van de hond aan koper verschuldigd is.

XII

Het Nederlandse recht is op deze overeenkomst van toepassing.

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend te, op

Handtekening verkoper,

Handtekening koper,

Bijlage 1

Beste puppy-eigenaar,

U heeft een Finse Lappenhondpup gekocht. Wij geven een aantal raadgevingen die u gedurende het eerste levensjaar kunt opvolgen als u een gezonde Finse Lappenhond wilt hebben.

Allereerst wat achtergrondinformatie over HD en andere gewrichtsproblemen:

HD is gedeeltelijk genetisch bepaald en is in elke hond genetisch aanwezig. Door een optimale opgroei en gunstige milieu-invloeden is het mogelijk het ontstaan van HD enigszins tegen te gaan. Een aantal van de onderstaande punten hebben betrekking op het tegengaan van het ontstaan van gewrichtsproblemen zoals HD.

Beweging

- Maak in het begin geen lange wandelingen, dit is nadelig voor de heupen.
- Ga in het begin een paar maal per dag een blokje om (een handige stelregel is het aantal weken in leeftijd van de pup is het aantal minuten per keer)
- Laat een Finse Lap het eerste jaar geen traplopen.
- Neem de hond het eerste jaar niet mee naast de fiets.
- Spelen met soortgenoten (andere honden) is de beste beweging, zowel voor de opgroeiende hond als voor de volwassen hond, echter wel met mate.

Huisvesting

- Zorg dat er een stroeve vloer in huis is (geen parket, laminaat, zeil of gladde plavuizen), de pup heeft geen grip op zulke vloeren, kan uitglijden en dit alles kan de vorming van HD bevorderen.
- Heeft u wel een dergelijke vloer in huis dan kunt u tijdelijk, totdat de hond minimaal één jaar is, een stroeve bedekking over de bestaande vloer leggen zodat de hond grip heeft.
- Veel buiten zijn is zeer gezond.

Voeding

- Wij adviseren te voeren daarna overgaan op volwassen voer van totdat de hond één jaar oud is. Daarna bent u vrij om te kiezen welk hondenvoer u wilt geven.
- Let wel bij het overstappen van junior naar volwassen voer dat u dit geleidelijk doet. En dat u wel de hoeveelheid voer geeft voor een pup.
- Als u besluit over te stappen naar een ander voer moet dit ook geleidelijk in 1 keer overstappen op ander voer kan gevolgen hebben voor de darmflora, (diarree)
- Voeg aan het voer niets toe, geen vlees, geen kalk of andere voedingssupplementen. Het voer is compleet en toevoegingen brengen het uit balans.
- Zorg dat de hond niet te dik wordt, de ribben moeten goed voelbaar zijn; te dik zijn betekent een grote belasting voor de gewrichten en bevordert derhalve o.a. HD.

- Weeg de hond regelmatig, zodat de gewichtstoename zichtbaar is. Te veel aankomen is niet goed.
- Geef geen tussendoortjes, hierdoor leert de hond niet te bedelen en zal hij niet zo snel kwijlen.

Vachtverzorging

- Was de hond niet te vaak. Alleen als hij heel smerig is, verder hooguit 2x per jaar. Als de hond vaak zwemt hoeft er nog minder gewassen te worden.
- Zwemmen is zeer gezond, laat de hond in warm weer niet te vaak zwemmen, de ondervacht kan dan gaan broeien.

Opvoeding

- Wen de pup zo snel mogelijk aan borstelen, gebit kijken, zitten, liggen, speeltjes afpakken,
- Laat de pup zoveel mogelijk zien en leer hem zoveel mogelijk in de periode van 8 tot 16 weken. Dit is de inprentingsfase. Alles wat hij dan leert en ziet vergeet hij de rest van zijn leven niet meer.
- Laat de pup niet tegen u opspringen,
- Borstel en kam de hond regelmatig, maar niet te vaak, anders kamt u de hond kaal. Dagelijks is te vaak, 1 x per week is voldoende.
- Wanneer de hond schrikt van vuurwerk of onweer of andere geluiden, doe dan normaal, geef de hond geen aandacht, troost hem niet hoe zielig hij ook is, anders blijft de hond de rest van zijn leven bang voor deze geluiden.
- Gebruik een leren of nylon halsband. Bij gebruik van een (slip)ketting wordt de vacht in de hals vernield.

Vlooiënbestrijding

- Gebruik altijd een vlooiënbestrijdingsmiddel dat vlooiën doodt. Een middel dat vlooiën steriel maakt laat vlooiën wel leven en de hond blijft dan last van vlooiën houden.

Heeft u vragen, aarzel dan niet en bel ons.

Aldus overeengekomen en in tweevoud getekend op.....

Te.....

Handtekening verkoper

Handtekening koper